

Nr 4.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1953/54 under fjärde huvudtiteln, avseende anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Motion om sänkning av anslagen under fjärde huvudtiteln.** I en inom andra kammaren av herr *Lundberg* väckt motion (II: 251) har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att de av Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln till försvaret äskade anslagen måtte sänkas med 10 %.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet. Att enbart på grund av försvarskostnadernas storlek och utan att ingå i någon som helst detaljprövning av de under försvarshuvudtiteln äskade anslagen vidtaga en summarisk nedskärning av ettvarvt av dessa anslag anser utskottet icke rimligen kunna ifrågakomma. En dylik åtgärd omöjliggöres för övrigt redan därav, att ett flertal anslag tillkommit eller äro uträknade med hänsynstagande till fastställda författningar eller av Kungl. Maj:t och riksdag åtagna förpliktelser. Utskottet avstyrker alltså motionen.

Utskottet hemställer,

att motionen II: 251 icke må av riksdagen bifallas.

2:o) **Motioner om utredning av försvarsorganisation och försvarsutgifter.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 1) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 3), har hemställts, att riksdagen måtte besluta uppdraga åt Kungl. Maj:t att skyndsamt utreda och framlägga förslag till eu sådan minskning av försvarsutgifterna, som håller dessa inom ramen av 1 100 miljoner kronor per år.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Einar Eriksson* (I: 26) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson* i Linköping (II: 57), hemställts, att riksdagen hemställer hos Kungl. Maj:t om en utredning av försvarsorganisation och försvarsutgifter på längre sikt.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 3 och II: 57.

Utskottet. Till följd av den allmänna kostnadsstegringen och den fortgående tekniska utvecklingen ha försvarsutgifterna de senaste åren undergått en avsevärd ökning. Utskottet förutsätter emellertid, att de betydande medel, som ställas till de militära myndigheternas förfogande, effektivt utnyttjas.

Med hänsyn till den utrikespolitiska situation, som råder, måste vi alltjämt inrikta våra ansträngningar på att bevara den nuvarande krigsmakten i slagkraftigt skick. Med anledning av de i motionerna I: 26 och II: 57 anförda synpunkterna av statsfinansiell karaktär förutsätter utskottet, att alla möjligheter till rationaliseringar och förenklingar inom försvaret prövas och tillvaratagas. Att nu igångsätta en utredning rörande vår försvarsorganisation och våra försvarsutgifter på längre sikt, såsom i nämnda motioner föreslagits, är en åtgärd, med vilken — såvitt utskottet kan bedöma — föga torde stå att vinna. Härmed är dock icke sagt, att icke denna fråga framdeles kan tvinga sig fram till omprövning. Det torde emellertid böra i första hand ankomma på Kungl. Maj:t att taga de initiativ härutinnan, som förhållandena kunna anses påkalla. Utskottet är alltså icke berett att tillstyrka förslag i enlighet med det i förberörda motioner gjorda yrkandet.

Av vad utskottet i det föregående anført följer, att utskottet avstyrker jämväl motionerna I: 1 och II: 3.

Utskottet hemställer,

- a) att motionerna I: 1 och II: 3 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda;
- b) att motionerna I: 26 och II: 57 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o) Motion om kostnadsavvägning mellan försvarsgrenarna beträffande krigsmaktens materielförsörjning. I en inom andra kammaren av herr *Ståhl* väckt motion (II: 132) har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av fjärde huvudtiteln måtte göra ett uttalande av innebörd, att kostnadsavvägningen mellan försvarsgrenarna inom den av departementschefen föreslagna kostnadsramen för krigsmaktens materielförsörjning må, då så anses erforderligt, upptagas till ny omprövning efter initiativ av Kungl. Maj:t eller riksdagen.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Utskottet. För att erhålla en rationell och ändamålsenlig materielanskaffning eftersträvas inom försvaret långsiktiga planer, baserade på omfattande undersökningar av behovet på skilda områden. För närvarande föreligga dylika planer för marinens fartygsbyggnader samt för anskaffning av flygmateriel. För innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag om långtidsplaner jämväl beträffande arméns tygmateriel m. m.

och marinens vapenmateriel m. m. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att i fråga om principerna för materielomsättningen arméns och marinens långtidsplaner skilja sig från motsvarande plan för anskaffning av flygmateriel därigenom, att vid förstnämnda båda vapengrenar fastställt materielprogram avses skola genomföras under viss bestämd tidsperiod, medan för flygvapnets vidkommande materielen kontinuerligt omsättes genom »rullande» anskaffningsplaner.

Långtidsplaner för materielanskaffning äro av betydande värde ur olika synpunkter icke blott för disponeringen av beställningar inom berörda industrier utan även för att kostnadsbelastningen på längre sikt bättre skall kunna överblickas. I detta syfte har departementschefen i det föreliggande förslaget för ifrågavarande tidsperioder angivit dels kostnadsram för de olika materielplanerna, dels den totala kostnadsram för försvaret, som härigenom kan beräknas. I likhet med departementschefen finner utskottet angeläget, att förstärkningar och moderniseringar vidtagas särskilt av arméns materiel, där för närvarande de största bristerna otvivelaktigt förefinnas.

Det är självfallet, att av riksdagen fastställda planer skola följas. Utskottet förbiser emellertid icke, att sådana omständigheter av militärpolitisk, militärteknisk eller annan natur kunna inträffa, som kunna aktualisera eller ge anledning till om disponering eller förnyad avvägning av kostnaderna mellan försvarsgrenarnas materielplaner. Redan det förhållandet att varje långtidsplan närmast är att betrakta som en arbetshypotes kan i och för sig motivera ett uttalande av den i motionen angivna innebörden men principen bör såsom ovan anförts vara att avsteg från de uppgjorda planerna icke bör göras utan särskilt vägande skäl.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av motionen II: 132 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anført.

4:o) **Viss beredskapsfråga.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 1, s. 11 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953) föreslagit riksdagen att jämväl för budgetåret 1953/54 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

För budgetåret 1952/53 har riksdagen medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må enligt Kungl. Maj:ts medgi-

vande överskridas, om av beredskapsskäl värnpliktiga måste inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas. Motsvarande bemyndigande har synts departementschefen böra utverkas av riksdagen även för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker, att riksdagen jämväl för budgetåret 1953/54 lämnar Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet och hemställer alltså,

att riksdagen må jämväl för budgetåret 1953/54 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

Försvarsdepartementet.

5:o) **Försvarsdepartementet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 12 och 13) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarsdepartementet, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 910 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 762 000 kronor.

Departementschefen räknar med att från och med nästa budgetår kunna indraga två vid försvarsdepartementet inrättade arvodesbefattningar, nämligen en för pensionerad officer i löneklass 1:30 och en för pensionerad underofficer i löneklass 1:23.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande löneställningen för vissa tjänstemän inom statsdepartementen m. m. föreslås skola i personalförteckningen för försvarsdepartementet uppföras en tjänst såsom budgetsekreterare i lönegrad Cr 8 och ytterligare en tjänst såsom förste kansli-sekreterare i lönegrad Ca 29. Samtidigt som två tjänster för förste kansli-sekreterare tillsättes bör två tjänster såsom andre kansli-sekreterare i lönegrad Ca 25 utgå ur personalförteckningen. Tre dylika tjänster bör utbytas mot tjänster såsom kansli-sekreterare i samma lönegrad.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet. Med erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 till årets statsverksproposition, tillstyrker utskottet de förordade ändringarna i försvarsdepartementets personalförteckning. Mot de verkställda kostnadsberäkningarna har utskottet icke funnit något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarsdepartementet uppföra en tjänst för budgetsekreterare i lönegrad Cr 8, en tjänst för förste kanslisekreterare i lönegrad Ca 29 och tre tjänster för kanslisekreterare i lönegrad Ca 25 samt från förteckningen utesluta fem tjänster för andre kanslisekreterare i lönegrad Ca 25;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	345 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	168 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 060
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	150 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	355 440
	<hr/>
	Summa kronor 1 053 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	143 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 910 000

c) till *Försvarsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 910 000 kronor.

6:o) **Försvarsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 14), innebärande en anslagshöjning av 15 000 kronor, som föranletts främst av ökade kostnader för resor och traktementen samt belastningen på anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Centrala förvaltningsmyndigheter.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE.

7:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 16—19) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 646 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Weiland* (I: 110) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer* och fröken *Liljedahl* (II: 139), hemställt, att tjänsten som arvodesanställd biträdande sjuksköterskeinspektris vid försvarets sjukvårdsstyrelse måtte omändras till biträdande sjuksköterskeinspektris i lönegrad Ce 18 samt att medel härtill beviljas.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 139.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 540 000 kronor.

I anslagsäskandena för budgetåret 1947/48 föreslog dåvarande försvarets sjukvårdsförvaltning att en befattning för biträdande sjuksköterskeinspektris skulle inrättas. Vid anmälan av 1947 års statsverksproposition (bil. 6, s. 18) förklarade departementschefen, att han med hänsyn till den pågående omprövningen av förvaltningsorganisationen icke kunde då förorda förslaget. Ämbetsverket borde dock, anförde departementschefen, vara oförhindrat att, om så befundes oundgängligen erforderligt, taga posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, i anspråk för beredande av arvode åt biträde åt sjuksköterskeinspektrisen. Med anlitande av nämnda anslagspost har biträde sedermera funnits anställt under skilda perioder. Med hänsyn till de osäkra anställningsvillkoren m. m. har det icke varit möjligt att stadigvarande till verket knyta kvalificerad kraft för ändamålet. Utvecklingen har gått i sådan riktning att de skäl, som i förenämnda anslagsäskanden åberopades för inrättande av en tjänst för biträdande sjuksköterskeinspektris, fått ökad tyngd. Sjukvårdsstyrelsen hemställer därför ånyo om inrättande av en tjänst för biträdande sjuksköterskeinspektris, vilken i avbidan på tjänsteförteckningskommitténs förslag rörande tjänster av likartad natur föreslås uppförd i Ce 18.

Departementschefen föreslår att befattningen för pensionerad officer i löneklassen 1: 30 indrages vid nuvarande innehavarens avgång. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För

flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår departementschefen att tjänstebenämningen å en byråsekreterare i Ce 25 ändras till kamrerare.

Det tidigare framställda förslaget om att inrätta en tjänst för biträdande sjuksköterskeinspektris kan departementschefen ej heller nu tillstyrka. Behov av ytterligare arbetskraft för handläggning av sådana ärenden som faller inom sjuksköterskeinspektrens verksamhetsområde torde enligt departementschefen alltjämt få tillgodoses på sätt föredragande departementschefen anförde vid anmälan av detta anslag i 1947 års statsverksproposition.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Vad beträffar det motionsvis gjorda yrkandet vill utskottet erinra om att sjukvårdsstyrelsen äger att anlita posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, för anställande av biträde åt sjuksköterskeinspektrisen. Vid sådant förhållande och då största återhållsamhet i fråga om inrättande av nya tjänster alltjämt är nödvändig, kan utskottet icke tillstyrka de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 110 och II: 139,

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	148 900
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	50 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 060
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	233 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	225 840
	<hr/>
	Summa kronor 684 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	38 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 646 000

b) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 646 000 kronor.

8:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 19), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

KRIGSMATERIELVERKET.

9:o) **Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 20 och 21), innebärande en av anslagsbelastningen föranledd anslagshöjning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

10:o) **Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 21 och 22) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 000 kronor.

I likhet med överbefälhavaren finner departementschefen det angeläget, att åtgärder vidtages för stärkande av den industriella krigsberedskapen. Det synes departementschefen välbetänkt att de första åtgärderna ägnas landets förmåga att tillverka ammunition. Krigsmaterielverket hemställer om ett anslag å 26 miljoner kronor för att under nästa budgetår verkställa vissa för ändamålet erforderliga anskaffningar m. m. Av flera skäl torde det emellertid enligt departementschefen vara nödvändigt, att de planerade anordningarna genomföres i en sådan takt, att kostnaderna fördelar sig på flera budgetår. För att möjliggöra, att de mest angelägna åtgärderna nu kommer till stånd, förordar departementschefen, att 7 miljoner kronor anvisas för budgetåret 1953/54.

Utskottet finner departementschefens förslag godtagbart och vill tillstyrka, att 7 miljoner kronor anvisas för ändamålet för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN.

11:o) **Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 23 och 24), innebärande en anslagshöjning av 110 000 kronor, som föranletts av inträffade pris- och lönestegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

12:o) **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m. Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 16 och 17, s. 24 och 25), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* ett reservationsanslag av 125 000 kronor;

b) till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel* ett reservationsanslag av 100 kronor.

Försvarskrafterna.**FÖRSVARSTABEN.**

13:o) **Försvarstaben: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24, s. 28—38) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarstaben, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Försvarstaben: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 11 003 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 8 447 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att ett antal extra tjänster för civila befattningshavare inrättas vid utrikesavdelningen. För grundlöner åt dessa föreslås en uppräknig av icke-ordinarieposten med 95 000 kronor. Det har synts få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av försvarstabschefen meddela närmare föreskrifter rörande löneställning m. m. för den personal, som må anställas inom den sålunda angivna ramen. För att motverka den kostnadsökning, som blir en följd av vad sålunda förordats,

föreslås en viss inskränkning i den av försvarsstabschefen för nästa budgetår beräknade försvarsattachéorganisationen, innebärande att till särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer avses ett belopp av 865 000 kronor, vilket i förhållande till anslaget för innevarande budgetår innebär en minskning med 68 000 kronor.

Vidare föreslås att nya tjänster inrättas, vid inrikesavdelningen för en förste aktuarie i lönegrad Ce 27 och vid personalvårdsavdelningen för en konsulent i lönegrad Cg 27.

Departementschefen har räknat med medel för höjning av det åt en deltidsanställd arkivarie vid krigshistoriska avdelningen utgående arvodet till belopp, som motsvarar hälften av lönen i 27 löneklassen.

Under återopande av vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att medel under icke-ordinarieposten beräknas för uppflyttning av en byråsekreterare i lönegrad Cg 26 till förste byråsekreterare i lönegrad Cg 27 och en assistent i lönegrad Cg 21 till assistent i lönegrad Cg 23, båda vid utrikesavdelningen.

Vidare föreslås, att ett kanslibitråde i kassatjänst, för närvarande i lönegrad Ce 11, placeras i lönegrad Ca 11 och att tre tjänster för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 inrättas.

Premierna för viss språkutbildning anses böra från och med nästa budgetår överflyttas från försvarsgrenarnas avlöningsanslag till nu förevarande anslag. För ändamålet beräknas för nästa budgetår ett belopp av 26 000 kronor.

Posten Prisetjämningsstillägg föreslås skola i fortsättningen betecknas förslagsvis. I stället anses ramen för attachéorganisationen lämpligen böra bestämmas genom att anslagsposten för ortstillägg, vilken nu är betecknad förslagsvis, uppföres såsom obetecknad.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt och medel till viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1952/53 beräknats till 5 157 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. Departementschefen beräknar motsvarande kostnader för budgetåret 1953/54 till 7 053 000 kronor, vilket innebär en ökning med 1 896 000 kronor.

I övrigt föreslås allenast automatiska kostnadshöjningar.

Utskottet. Den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran. De föreslagna ändringarna i personalförteckningen tillstyrkas liksom avlöningsstaten. Med hänsyn härtill och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarsstaben uppföra ytterligare tjänster för en förste aktuarie i lönegrad Ce 27, ett kanslibitråde i lönegrad Ca 11 och tre kontorshiträden i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 315 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	304 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 000
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer:	
a) Ortstillägg	299 500
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	29 000
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	36 000
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	15 500
e) Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	14 000
f) Prisutjämnings tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	471 000
	865 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	536 200
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 123 800
	<u>Summa kronor 4 208 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	258 000
	<u>Nettoutgift kronor 3 950 000</u>

c) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 11 003 000 kronor.

14:o) **Försvarsstaben: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 38—40), innebärande en anslagshöjning av 672 000 kronor, varav 364 000 kronor avse försvarsväsendets radioanstalt, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 597 000 kronor.

15:o) **Försvarsstaben: Övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 40 och 41), innebärande en anslagshöjning av 25 000 kronor, varav 24 000 kronor avse försvarsväsendets radioanstalt, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

16:o) **Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 41 och 42), innebärande en av prisstegringar föranledd anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kronor.

17:o) **Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 42 och 43), vilket såvitt avser verksamheten vid försvarsstaben innebär en minskning med 22 000 kronor och med avseende å försvarsväsendets radioanstalt en höjning med 675 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 083 000 kronor.

ARMÉN.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

18:o) **Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 44), innebärande en anslagsminskning av 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

19:o) **Armén: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 44), innebärande en av anslagsbelastningen och höjda avlöningsförmåner föranledd anslagshöjning av 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

20:o) **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 44 och 45), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

21:o) **Armén: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 45 och 46), innebärande dels en av de nya normerna för rekryteringen av fast anställt underbefäl vid armén föranledd anslagsminskning av 70 000 kronor, dels ock att kostnaderna för annonser och affischer för rekryteringen av officers- m. fl. aspiranter i fortsättningen skola överflyttas till annat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

22:o) **Armén: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 46 och 47), innebärande en anslagshöjning av 875 000 kronor, som föranletts av att ekiperingsersättningen under år 1952 höjts med 50 %, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

23:o) **Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 47 och 48), innebärande en anslagshöjning av 2 000 000 kronor, som i huvudsak föranletts av de ökade löneförmåner, vilka utgå enligt avtalsuppgörelse i april 1952, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 16 500 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

24:o) **Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 48—50) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Lindberg* väckt motion (II: 2) hemställts, att riksdagen ville besluta, att de kadetter, som genomgått kadettskolornas vinterkurs 1951—1952, skola tillerkännas 400 kronor i tilläggspremie.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 45 600 000 kronor.

Departementschefen har beräknat anslaget med hänsynstagande till antalet tjänstgöringsdagar, dagarnas fördelning på olika kategorier värnpliktiga och antalet till premier berättigade värnpliktiga.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

På förslag av Kungl. Maj:t beslöt föregående års riksdag att med 20 % höja utgående premier till värnpliktiga, vilka för ytterligare utbildning fullgjort längre tjänstgöring än övriga värnpliktiga. Beslutet skulle träda i kraft den 1 juli 1952. För eleverna vid arméns kadettskolor, som uppdelas på en vinter- och en sommarkurs, innebar beslutet, att de som genomgått sommarkursen komma i åtnjutande av premieförhöjningen, medan deltagarna i vinterkursen icke erhöles denna förmån. Gränsen för förhöjningen kom alltså att dragas mellan två kursomgångar inom samma årskull. Ur rättvisesynpunkt hade det onekligen förefallit mera tilltalande, om denna gräns i stället hade dragits mellan två årskullar. Även om utskottet alltså anser vissa skäl tala för att jämväl de elever, som genomgått kadettskolornas vinterkurs 1951—1952, böra komma i åtnjutande av premieförhöjningen, är utskottet i avsaknad av annan utredning i ämnet än den motionen innehåller icke berett föreslå riksdagen att nu fatta beslut i enlighet med yrkandet i motionen. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t tar frågan under förnyat övervägande och för riksdagen framlägger det förslag, vartill en dylik undersökning kan föranleda.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 51 000 000 kronor;

b) i anledning av motionen II:2 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anför.

25:o) **Armén: Familjebidrag.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, s. 50 och 51) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 20 000 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att han avser att i annat sammanhang anmäla förslag om proposition till riksdagen angående förhöjning av familjepeningens maximibelopp på grund av levnadskostnadsfördyringen. Med hänsyn härtill och med beaktande av belastningen å anslaget under budgetåret 1951/52 föreslår departementschefen, att anslaget för budgetåret 1953/54 uppföres med 25 000 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 5 000 000 kronor.

Enligt staten för detta anslag är 10 000 kronor avsedda för lån och bidrag till värnpliktiga i brådskande fall. Departementschefen föreslår, att medlen i fortsättningen anvisas under anslaget till personalvårdsverksamhet.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 21 med förslag till förordning om ändring i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99), innebärande bland annat förhöjning av familjepeningens maximibelopp, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 000 kronor.

SJUKVÅRD.

26:o) **Armén: Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 51 och 52) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 750 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 450 000 kronor.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer med hänsyn till belastningen på sjukvårdsanslagen under budgetåret 1951/52 samt till den oavlåtligt pågående ökningen av kostnader för medicin och sjukvård i övrigt, att arméns anslag höjes med 300 000 kronor till 1 750 000 kronor, att marinens anslag höjes med 200 000 kronor till 750 000 kronor och att flygvapnets anslag höjes med 50 000 kronor till 400 000 kronor. Departementschefen anser sig kunna godtaga sjukvårdsstyrelsens förslag.

Utskottet finner sig på i ärendet anförda skäl böra tillstyrka de föreslagna höjningarna av försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag. Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 750 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

27:o) **Armén: Reseersättningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 52 och 53) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 12 500 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Osvald* (I: 109) och den andra inom andra kammaren av herrar *von Friesen* och *Swedberg* (II: 264), hemställts, såvitt nu är i fråga, att anslaget *Armén: Reseersättningar m. m.* upptages till 11 500 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 264.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 500 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 2 000 000 kronor för att tillgodose de ökade medelsbehov, som beräknas bli en följd av höjning av järnvägstaxorna och traktamentena. Förvaltningen räknar med cirka 10 % stegring av kostnaderna för personbefordran å järnväg till följd av taxehöjningarna våren 1952 och en genomsnittlig höjning av traktamentskostnaderna med 15 % med anledning av det förslag till nytt rese-reglemente, som förelades 1952 års riksdag. Med tillämpning härav framräknar ämbetsverket för arméns del medelsbehovet under budgetåret 1953/54 till i runt tal 12 500 000 kronor.

Departementschefen godtager civilförvaltningens anslagsberäkningar och framhåller att förslaget till nytt resereglemente antagits av riksdagen.

I förevarande sammanhang torde böra erinras om att riksdagens revisorer i sin berättelse över den år 1951 av dem verkställda granskningen av statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning m. m. gjorde vissa erinringar beträffande redovisningen av rese- och traktamentskostnaderna inom försvaret. Enligt revisorerna vore en översyn av nu tillämpade system i förenklingssyfte av behovet påkallad. Statsutskottet (utl. 1952: 145, s. 17) fann övervägande skäl tala för att de av revisorerna berörda förhållandena upptoges till närmare övervägande och erinrade om att 1946 års militära förvaltningsutredning, i anledning av vad riksdagen uttalat rörande den av 1948 års revisorer aktualiserade frågan om försvarets titelredovisningssystem, föreslagit tillsättandet av en särskild utredning för behandling av hithörande spörsmål. Utskottet fann detta förslag välgrundat. Därest en sådan utredning komme till stånd syntes enligt utskottet åt densamma böra uppdragas att jämväl verkställa en översyn av de bestämmelser av olika slag som nu reglera reseverksamheten inom försvaret.

Ställning har ännu icke tagits till förvaltningsutredningens förslag. Då så skett torde, framhåller departementschefen, den av utskottet behandlade frågan böra upptagas till bedömande. Departementschefen erinrar dock om att i de av Kungl. Maj:t den 19 september 1952 fastställda stakterna för försvarsgrenarnas anslag till reseersättningar m. m. till en post sammanförts de beräknade utgifterna för resekostnadsersättningar och traktamenten.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning av förevarande anslag med 2 miljoner kronor för att tillgodose de ökade medelsbehov, som beräknas bli en följd av 1952 års riksdags beslut om höjning av järnvägstaxorna och traktamentena. Utskottet anser sig icke böra göra någon erinran mot detta förslag, som grundar sig på av försvarets civilförvaltning gjorda beräkningar. Det motionsvis framställda yrkandet kan ut-

skottet alltså icke biträda. I anledning av motionerna vill utskottet emellertid framhålla, att medelsanvisningarna under försvarsgrenarnas reseanslag de senaste budgetåren stigit avsevärt. Denna stegring har, då det gäller ökade taxor och traktamenten, sina naturliga förklaringsgrunder. Möjligt är emellertid att även andra faktorer inverkat på kostnadshöjningen. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer den fortsatta utvecklingen och tillvaratager de möjligheter, som må föreligga att begränsa utgiftsstegringen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 12 500 000 kronor.

EXPENSER M. M.

28:o) *Armén: Bränsle m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 53—55), innebärande en anslagsminskning av 750 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 12 250 000 kronor.

29:o) *Armén: Telefon m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 55 och 56) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att anslaget Vissa förrådskostnader skall utgå ur riksstaten med utgången av innevarande budgetår och att de kostnader, som nu redovisas å anslaget, från nämnda tidpunkt i stället skall belasta vederbörliga ordinarie anslag. Med hänsyn till det anförda skall de abonnemangskostnader för larmanläggningar vid arméns förråd m. m., som hittills bestritts från nämnda anslag, i fortsättningen belasta förevarande anslag. Med beaktande härav och av genomförda taxehöjningar beräknar departementschefen medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 1 200 000 kronor.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag om ändrad medelsredovisning och har icke något att erinra mot beräkningen i övrigt av anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

30:o) **Armén: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 56), innebärande en anslagshöjning av 60 000 kronor, som föranletts bland annat av prisstegring och av att den intensifierade utbildningen medfört ökad åtgång av expensmateriel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 710 000 kronor.

MATHÅLLNING M. M.

31:o) **Armén: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 57 och 58) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 44 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 37 000 000 kronor.

Anslagshöjningen är föranledd dels av ökat antal tjänstgöringsdagar och dels av prishöjningar, varvid räknats med en förhöjning av portionskostnaden per tjänstgöringsdag från 2 kronor 45 öre till 2 kronor 90 öre.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 44 300 000 kronor.

32:o) **Armén: Furagering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 58 och 59), innebärande en anslagshöjning av 500 000 kronor, som föranletts av stegrade priser på fodervaror, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Furagering* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

33:o) **Armén: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 60—62) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 26 100 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 85 anvisade riksdagen på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 ett reservationsanslag av 49 600 000 kronor för anskaffning av yllevaror till försvaret. Ifrågavarande anskaffning täcker den årliga fredsförbrukningen av yllevaror för ett antal år framåt. Till följd av denna anskaffning blir behovet av an-

slagsmedel under försvarsgrenarnas beklädnadsanslag tills vidare betydligt lägre än som eljest skulle varit fallet.

I avvaktan på att närmare erfarenhet vinnes rörande den påverkan, som omförmälda anskaffning av yllevoror kan få på kostnaderna under detta anslag, ävensom i avbidan på den fortsatta prisutvecklingen m. m. anser departementschefen sig icke kunna tillstyrka högre anslag för nästa budgetår än 25 000 000 kronor. Därvid räknar departementschefen med att visst utrymme skall finnas för de mest angelägna av vissa av arméförvaltningen begärda engångsanskaffningar.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor.

34:o) *Armén: Inventarier m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 62—65), innebärande en anslagshöjning av 150 000 kronor, beroende på dels ökat antal tjänstgöringsdagar, dels ökning av det i anslaget ingående fasta beloppet för anskaffning och underhåll av expeditionsinventarier m. m., dels ock prishöjning å musikmateriel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 3 100 000 kronor.

35:o) *Armén: Tvätt.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 65 och 66), innebärande en anslagshöjning av 300 000 kronor, beroende på ökat antal tjänstgöringsdagar, prishöjningar och omräkning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 900 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

36:o) *Armén: Övningar m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, s. 66—68) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 32 300 000 kronor.

Vid utgången av budgetåret 1951/52 uppgick behållningen till i runt tal 6 000 000 kronor, varav omkring 1 400 000 kronor var bundna genom, bland annat, utlagda beställningar. Departementschefen förordar emellertid att anslaget för budgetåret 1953/54 uppföres med det belopp, som beräknas

bli förbrukat under budgetåret i fråga, 35 000 000 kronor. I det följande föreslår departementschefen, att ett särskilt anslag, benämnt Ökning av drivmedelslagringen, anvisas för att ett nytt förråd skall kunna förses med drivmedel. Kostnaden för anskaffningen beräknas till 6 525 000 kronor. En del av den beräknade behållningen på övningsanslaget bör enligt departementschefens mening användas för att nedbringa behovet av anslagsmedel för det nya anslaget. Departementschefen föreslår därför att sistnämnda anslag per den 1 juli 1953 tillföres 3 525 000 kronor från övningsanslaget.

Utskottet finner sig böra tillstyrka, att av departementschefen angiven del av behållningen å övningsanslaget användes för att nedbringa behovet av anslagsmedel för det under följande punkt föreslagna anslaget Ökning av drivmedelslagringen. Mot beräkningen av övningsanslaget har utskottet icke funnit något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 000 kronor.

37:o) **Armén: Ökning av drivmedelslagringen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 68) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

I särskild, av överbefälhavaren tillstyrkt framställning hemställer arméförvaltningen om anvisande av 6 525 000 kronor för anskaffning av drivmedel, avsedda att lagras i ett nytt drivmedelsförråd.

Departementschefen finner det angeläget att medel ställes till förfogande för ifrågavarande anskaffning. För ändamålet föreslås skola uppföras ett särskilt anslag, benämnt Ökning av drivmedelslagringen. Mot arméförvaltningens kostnadsberäkningar har departementschefen icke något att erinra. Vid behandlingen av anslaget till arméns övningar förutsattes att 3 525 000 kronor skulle för här avsedd anskaffning tillföras förevarande anslag från övningsanslaget. Behovet av anslagsmedel under förevarande anslag utgör således (6 525 000 — 3 525 000 =) 3 000 000 kronor.

Utskottet finner liksom departementschefen angeläget, att medel anvisas för ändamålet. Mot kostnadsberäkningen har utskottet icke något att erinra. Under hänvisning tillika till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

38:o) **Armén: Drivmedelsförråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, s. 68—71) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 275 000 kronor.

För närvarande utför vid drivmedelsanläggningarna anställd personal brandbevakning utom ordinarie arbetstid under den varma årstiden. Arméförvaltningen föreslår att hundar tages i anspråk för ständig bevakning av anläggningarna mot såväl brand som stöld och sabotage. Vunna erfarenheter från hundbevakningstjänsten inom andra verksamhetsområden talar för en sådan anordning. Förrådskommittén har förklarat sig anse, att det är ett trängande behov att drivmedelsförråden ständigt bevakas effektivt, samt uttalat, att den av arméförvaltningen föreslagna organisationen synes täcka detta behov. Kommittén har vidare framhållit, att en bevakningsorganisation av det slag, som här ifrågasatts, kommer att få stort värde då det gäller att skaffa erfarenheter för anordnandet av effektiv bevakning vid andra anläggningar tillhörande försvaret.

Med hänsyn till vad arméförvaltningen och förrådskommittén anfört tillstyrker departementschefen, att den föreslagna bevakningsorganisationen kommer till stånd och att kostnaderna för densamma, däri inbegripet kostnaderna för anskaffning av bevakningshundar, bestrides från förevarande anslag.

Den nya bevakningsorganisationen föranleder att anslaget måste uppräknas. Ökad omsättning av drivmedel, höjda priser och löner samt nya utgiftsändamål medför ävenledes ökat behov av anslagsmedel. Med hänsyn till det anförda föreslår departementschefen att anslaget uppräknas med 625 000 kronor; departementschefen förutsätter därvid att tilltänkt omgalvanisering av bensinfat sker i långsammare takt än arméförvaltningen föreslagit.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts finner utskottet sig böra tillstyrka, att den föreslagna bevakningsorganisationen kommer till stånd. Mot beräkningen av kostnaderna under anslaget har utskottet icke funnit något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

39:o) **Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 71), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kronor.

ANSKAFFNING OCH VÅRD AV HÄSTAR M. M.

40:o) *Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 75 och 76), innebärande en anslagshöjning av 30 000 kronor, som föranletts dels av föreslagen höjning av hästbesiktningsmännens dagarvoden från 24 kronor till 30 kronor och dels av ökade kostnader för traktamenten och resor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

41:o) *Armén: Veterinärvård.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 76 och 77), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

42:o) *Armén: Hundväsendet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 77—79), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, som föranletts dels av att hundar i alltmer ökad omfattning tagits i anspråk för bevakningsändamål och dels av höjda priser och taxor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

TYGMATERIEL M. M.

43:o) *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56, s. 80—88) att dels godkänna den plan för anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1962/63, som angivits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar enligt nämnda plan inom en kostnadsram av 800 000 000 kronor, dels ock till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 202) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 274), i vilka hemställts, att riksdagen måtte begränsa det under förevarande anslagsrubrik begärda beställnings-

bemyndigandet till 150 miljoner kronor och sänka det begärda anslaget till 50 miljoner kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr Åkerström väckt motion (II: 137), vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av förevarande anslag måtte besluta *dels* att icke oförändrat godkänna den plan som framlagts för anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1962/63, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 600 000 000 kronor, *dels ock* att till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 239 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 137 och II: 274.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 140 000 000 kronor.

Anskaffningen av tygmateriel och ammunition för armén har under senare budgetår verkställts enligt planer, som syftat till att täcka de ur beredskapssynpunkt allvarligaste bristerna och tillföra armén viss modern materiel. Anskaffningsverksamheten har varit kortsiktig och inriktad på begränsade områden. Det har under de gångna efterkrigsåren icke ansetts möjligt att verkställa en fullständig översyn av materielsituationen med hänsyn till att arméns organisation och utrustning varit föremål för undersökningar. Ifrågavarande undersökningar har bland annat haft till följd att armén år 1949 erhöll en ny krigsorganisation.

En rationell och ändamålsenlig materielanskaffning förutsätter emellertid långtidsplaner baserade på omfattande undersökningar av skilda områden. Långtidsplaner för de mest anslagskrävande ändamålen är därjämte av stor ekonomisk betydelse. Mot bakgrunden av det nyss anförda framhöll departementschefen vid anmälan av 1952 års statsverksproposition, att statsmakterna borde snarast sättas i tillfälle att taga ställning till materielbehoven under bland annat detta anslag för en längre tidsperiod. Den av departementschefen därvid avsedda prövningen kan nu verkställas sedan chefen för armén i augusti 1952 framlagt ett program för den framtida anskaffningen av tygmateriel och ammunition.

Arméchefens förslag grundar sig på en utredning, som verkställts inom arméledningen i samarbete med försvarsstaben och försvarets forskningsanstalt. Av utredningen framgår, att nuvarande krigsorganisation bör bibehållas i allt väsentligt ett flertal år framåt. Utrustningen bör dock i vissa avseenden kompletteras, varigenom armén erhåller den slagkraft och rörlighet som numera erfordras. Kostnaderna för föreslagna kompletteringar beräknas bli uppvägda av besparingar, som ernås genom att viss nu befintlig materiel helt eller delvis ej omsättes. Efter hand som denna materiel faller för åldersstrecket skall den utgå ur organisationen. Härigenom kan kompletteringarna genomföras inom arméns nuvarande organisationsram.

Enligt arméchefens program skall under en tioårsperiod omfattande budgetåren 1953/54—1962/63 materiel anskaffas för att täcka brister, möjliggöra kompletteringar och omsätta sådan materiel som skall kvarstå i organisationen efter budgetåret 1962/63. De sammanlagda kostnaderna för att genomföra ifrågavarande tioårsprogram beräknas av arméchefen till i runt tal 2 915 miljoner kronor.

Arméförvaltningen beräknar kostnaderna för att genomföra arméchefens tioårsprogram till 3 000 miljoner kronor enligt prisläget den 1 april 1952. Härvid utgår ämbetsverket ifrån att materielanskaffningarna samt forskning och försök skall rymmas inom en kostnadsram av 2 900 miljoner kronor. Därutöver beräknar ämbetsverket 100 miljoner kronor för oförutsedda ändamål. Arméförvaltningen föreslår att anskaffningsverksamheten bedrivs enligt löpande femårsplaner. För budgetåret 1953/54 äskar arméförvaltningen ett beställningsbemyndigande om 890 miljoner kronor samt 385 miljoner kronor i betalningsmedel. Sistnämnda belopp skall jämväl täcka betalningsutfall med anledning av äldre beställningar. I enlighet med arméchefens anvisningar föreslår arméförvaltningen att medel för anskaffning av ammunition för övningsändamål uppföres under ett särskilt anslag. Ämbetsverket hemställer därvid för budgetåret 1953/54 om 55 miljoner kronor i betalningsmedel samt bemyndigande att utlägga beställningar till ett belopp av 67 miljoner kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

»Jag har för min del funnit det av arméchefen framlagda förslaget vara väl ägnat att läggas till grund för en långtidsplanering av anskaffningsverksamheten under förevarande anslag. Jag tillstyrker således att en anskaffningsplan omfattande budgetåren 1953/54—1962/63 nu fastställs. Som jag inledningsvis anfört är det emellertid icke möjligt att låta tioårsplanen för materielanskaffningarna erhålla den vida ekonomiska ram som arméförvaltningen föreslagit. Jag förordar, att materiel till en sammanlagd kostnad av 2 750 miljoner kronor anskaffas för de ändamål som arméchefen avsett med sitt tioårsprogram. Genom att vidtaga vissa förändringar i arméchefens förslag torde det även med den av mig förordade kostnadsramen vara möjligt att i allt väsentligt uppnå de av arméchefen avsedda resultaten inom tioårsperioden. Kostnaderna för ammunition för övningar bör enligt min mening även i framtiden bestridas av medel som anvisas under detta anslag. Jag beräknar årskostnaden för detta ändamål till 40 miljoner kronor. Därest behovet av övningsammunition framdeles skulle öka, bör merkostnaderna kompenseras genom en motsvarande minskning av anskaffningarna inom planen i övrigt. Kostnadsramen för tioårsplanen skall således ökas med 400 miljoner kronor till sammanlagt $(2\ 750 + 400 =)$ 3 150 miljoner kronor. Vissa anskaffningar för materielplanen bör verkställas redan innevarande budgetår. Jag kommer därför att senare denna dag, i proposition nr 2, hem-

ställa om ett tilläggsanslag för innevarande budgetår om 50 miljoner kronor. Vid bifall till sistnämnda förslag kommer totalkostnaden för anskaffning av materiel och ammunition under budgetåren 1953/54—1962/63 att uppgå till (3 150—50=) 3 100 miljoner kronor, vilket innebär en årskostnad i medeltal av 310 miljoner kronor. Jag föreslår, att bemyndiganden att utlägga beställningar för materielplanen äskas budgetårsvis till belopp som motsvarar kostnaderna för den materiel som beräknas kunna beställas under budgetåret i fråga. I samband härmed vill jag framhålla nödvändigheten av att myndigheterna planerar anskaffningsverksamheten så att behovet av betalningsmedel blir ungefär jämnt fördelat under tioårsperioden. Vissa närmare föreskrifter erfordras för tioårsplanens genomförande. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda sådana bestämmelser.

För nästa budgetår föreslår jag att arméförvaltningen medges utlägga beställningar på materiel och ammunition inom tioårsplanens ram till ett belopp av 800 miljoner kronor. Då möjlighet bör beredas arméförvaltningen att redan under innevarande budgetår utlägga vissa beställningar, kommer jag att senare denna dag föreslå ett beställningsbemyndigande under detta budgetår på ytterligare 100 miljoner kronor. Beloppet avses i första hand för anskaffning av ett antal stridsvagnar vartill anskaffningsmöjligheter nu synes föreligga.

Med anledning av inträffade prisstegringar äskar arméförvaltningen för innevarande budgetår ytterligare 27 miljoner kronor i betalningsmedel och beställningsbemyndiganden till ett belopp av 57,65 miljoner kronor, varjämte för en särskild materielanskaffning från utlandet äskas 3,1 miljoner kronor. Jag har för avsikt att i proposition nr 2 tillstyrka att av dessa skäl medges ytterligare beställningsbemyndigande om 47 miljoner kronor samt att för ändamålet anvisas 33 miljoner kronor i betalningsmedel.

För att täcka under nästa budgetår uppkommande behov av betalningsmedel med anledning av planen och enligt tidigare utlagda beställningar räknar jag med ett anslag av 315 miljoner kronor.

Vid bifall till de i det föregående och i proposition nr 2 avgivna förslagen kommer den 30 juni 1954 bemyndiganden om sammanlagt (341,2 + 800,0 + 100,0 + 47,0 — 50,0 — 33,0 — 315,0 =) 890,2 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel. Av bemyndigandebeloppet för materielplanen, upptaget till 3 150 miljoner kronor, kommer vid bifall till mina förslag att vid samma tidpunkt kvarstå (3 150 — 100 — 800 =) 2 250 miljoner kronor.»

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat har anskaffningsverksamheten beträffande arméns tygmateriel och ammunition hittills varit kortsiktig och inriktad på begränsade områden. Under punkt 3 i det föregående har utskottet utvecklat några synpunkter rörande de fördelar, som

äro förenade med en långtidsplanering av materielanskaffningen. Utskottet finner därför med tillfredsställelse, att Kungl. Maj:t nu framlagt förslag om en planering på längre sikt även av materielanskaffningen vid armén.

Verkställd granskning av äskandena visar, att det framlagda förslaget är väl motiverat och avser anskaffningar av hög angelägenhetsgrad. Utskottet vill därför tillstyrka, att förslaget lägges till grund för en långtidsplanering av anskaffningsverksamheten under förevarande anslag.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall anskaffningsplanen omfatta en tioårsperiod, under det att i motionen II: 137 ansetts möjligt att fördela kostnaderna för ifrågavarande plan på 13 år. I anslutning härtill yrkas i motionen bland annat, att beställningsbemyndigandet för nästa budgetår begränsas till 600 miljoner kronor samt att anslaget uppföres med 239 miljoner kronor. Utskottet vill erinra om att Kungl. Maj:t beskurit den av chefen för armén framlagda tioårsperioden för materielanskaffning med omkring 7 % genom att minska kostnadsramen från 3 400 miljoner kronor till 3 150 miljoner kronor. Enligt vad utskottet under hand inhämtat medför denna beskränning, att vissa av de förband, som för närvarande ingå i krigsorganisationen, icke kunna tillföras ny materiel. Om tidrymden för de föreslagna materielanskaffningarna förlänges från 10 år till 13 år innebär detta, att materieltillförseln under den aktuella tioårsperioden minskas med ytterligare omkring 23 %. En sådan minskning torde komma att medföra betydande avbräck i den materielförnyelse, som ansetts erforderlig, och sannolikt aktualisera frågan om en längre gående försvagning av arméns krigsorganisation än vad som beräknas följa av Kungl. Maj:ts beskränning av arméchefens förslag. Med hänsyn till de allvarliga konsekvenser en sådan utveckling kan medföra, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka vad i motionen II: 137 föreslagits. Härav följer, att även motionerna I: 202 och II: 274 avstyrkas.

Åberopande det anförda och under erinran om att riksdagen under förevarande anslagsrubrik beslutat öka det för budgetåret 1952/53 lämnade beställningsbemyndigandet med 147 miljoner kronor ävensom anvisat 83 miljoner kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 202 och II: 274 samt II: 137,

a) godkänna de i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953 angivna grunderna för plan för anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1962/63;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar enligt nämnda plan inom en kostnadsram av 800 000 000 kronor;

c) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 000 kronor.

44:o) *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 88 och 89) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 62 200 000 kronor.

För att täcka merkostnaderna under förevarande anslag på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar, inträffade pris- och lönestegringar samt föreskrivna ändringar av självkostnadsberäkningarna vid vissa verkstäder är det enligt departementschefen nödvändigt att anslaget höjes. Departementschefen beräknar att ett anslag av 75 000 000 kronor skall vara till fyllest, vilket innebär en höjning med 12 800 000 kronor i förhållande till det på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslaget.

Av anslaget förutsättes alltjämt övergångsvis få bestridas kostnaderna för besiktning av motorbåtar (jfr prop. 1949: 1, bil. 6, punkt 54).

Utskottet, som icke funnit något vara att erinra mot den verkställda beräkningen av anslaget, får under erinran om att riksdagen under förevarande anslagsrubrik anvisat 5 miljoner kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår hemställa,

att riksdagen må till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 000 kronor.

45:o) *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 89 och 90), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

HEMVÄRNEN.

46:o) *Armén: Hemvärnets avlöningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60, s. 90—93) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hemvärnets, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 438 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förchafft dels förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och

II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg*, i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i enlighet med försvarets civilförvaltnings förslag höjas med 120 000 kronor (bör rätteligen vara 127 000 kronor) till 565 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Lindberg* väckt motion (II: 34), vari hemställts, att riksdagen ville höja dels kretshemvärnschefernas arvoden till 200 kronor, dels ock hemvärnschefernas arvoden till 400 kronor i områden med högst 100 hemvärnsmän och inom övriga områden till 600 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 34 och II: 264.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 380 000 kronor.

Av försvarets civilförvaltning framställt förslag om inrättande av en särskild beställning såsom chef för hemvärnets stridsskola i alternativt Ma 30 eller Ma 27, vilken befattning för närvarande bestrides av därtill kommenderad officer, och en tjänst såsom bilförare, tillika vaktmästare, vid hemvärnsstaben, framställdes senast i anslagsäskandena för budgetåret 1950/51. Vid anmälan av frågan i 1950 års statsverksproposition förklarade föredragande departementschefen sig med hänsyn till det ekonomiska läget icke beredd tillstyrka förslaget. Då största återhållsamhet i fråga om inrättande av nya tjänster alltjämt är nödvändig anser departementschefen sig icke kunna förorda att särskilda tjänster inrättas för ifrågavarande uppgifter.

Enligt 22 § 7 mom. hemvärnskungörelsen (senaste lydelse SFS 1952: 519) utgör årsarvodena för kretshemvärnschefer 110 kronor samt för hemvärnschefer i hemvärnsområde med högst 100 hemvärnsmän 165 kronor, i hemvärnsområde med över 100 och högst 300 hemvärnsmän 250 kronor samt i hemvärnsområde med över 300 hemvärnsmän 330 kronor. Rikshemvärnschefen föreslår, att årsarvodet till kretshemvärnschefer höjes till 200 kronor samt arvoden till hemvärnschefer i hemvärnsområden med högst 100 hemvärnsmän till 400 kronor och i övriga fall till 600 kronor. Härjämte föreslås ett årsarvode av 200 kronor till kompanichef inom hemvärnets. Rikshemvärnschefen åberopar till stöd för förslaget om arvodesreglering bland annat det maktpåliggande och för försvaret betydelsefulla arbete, som ifrågavarande befattningshavare utför, ävensom det förhållandet, att till befattningshavare inom civilförsvaret med likartade arbetsuppgifter utgår betydligt högre ersättning. Civilförvaltningen anser skäl tala för att förevarande arvoden undergår en rimlig höjning. Utan att i detalj taga ställning till frågorna om arvoden inom hemvärnets utgår civilförvaltningen vid kostnadsberäkningarna från en uppräknig i denna del av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med i runt tal 100 000 kronor. Härigenom skulle

enligt civilförvaltningen lämnas utrymme såväl för en viss höjning av arvodena som för särskilda arvoden åt kompanichefer.

Vad angår arvodena till kretshemvärnscheferna m. fl. erinrar departementschefen om att dessa arvoden från och med innevarande budgetår höjdes med 10 % med hänsyn till penningvärdets fall. Någon ytterligare höjning av arvodena är departementschefen ej nu beredd tillstyrka, liksom ej heller att hemvärnskompanichefer generellt tillerkännes arvoden. Det bör dock enligt departementschefen vara Kungl. Maj:t obetaget att, där särskilda skäl därtill föreligger, tillerkänna även kompanichefer arvode. Behov härav har framträtt i samband med den ändrade kommunindelningen och därav föranledda förändringar beträffande hemvärnsorganisationen.

Den nuvarande provisoriska anordningen med särskilda tillsynsmän för vissa hemvärnsförråd föreslås skola bestå jämväl under nästkommande budgetår. Departementschefen förordar, att kostnaderna för arvoden till dessa tillsynsmän överflyttas till hemvärnets avlöningsanslag.

Anslagshöjningen i övrigt är föranledd av automatiska kostnadsökningar.

Utskottet. De av Kungl. Maj:t föreslagna medelsanvisningarna till hemvärnets innebära anslagshöjningar å sammanlagt 1 463 000 kronor. I de föreliggande motionerna föreslås en ytterligare höjning med tillhoppa 382 000 kronor. Utskottet, som till fullo beaktar hemvärnets stora betydelse i försvarsorganisationen, anser, att det vid avvägningen av anslagen för olika försvarsändamål för budgetåret 1953/54 icke är möjligt att för här ifrågakvarande verksamhet tillstyrka de höjningar, som innefattas i motionerna. Utskottet vill emellertid särskilt understryka, att behoven av övningsammunition och av övningar i spräng- och mintjänst äro för hemvärnets av hög angelägenhetsgrad. För sistnämnda ändamål har någon medelsanvisning icke skett sedan budgetåret 1949/50. Även om dessa behov icke nu kunna tillgodoses i önskvärd omfattning, kunna de dock enligt utskottets mening icke uppskjutas någon längre tid.

Arvodena till kretshemvärnschefer och hemvärnschefer höjdes från och med innevarande budgetår med 10 %. Utskottet är icke nu berett föreslå en ytterligare uppräknig av dessa arvoden. Vad beträffar frågan om inrättande av en särskild beställning såsom chef för hemvärnets stridskola, vilken befattning för närvarande bestrides av därtill kommenderad officer, anser sig utskottet med hänsyn till nödvändigheten av att största återhållsamhet bör iakttagas i fråga om inrättande av nya tjänster icke heller böra tillstyrka yrkandet i denna del. Av sistnämnda skäl avstyrkes jämväl yrkandet om inrättande av en tjänst såsom bilförare, tillika vaktmästare, vid hemvärnsstaben.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 34.

Åberopande det anförda och då Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt bör godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, samt II: 34,

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärnet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	62 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	63 500
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	285 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	14 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 700
Summa kronor	496 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	58 000
Nettoutgift kronor	438 000

b) till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 438 000 kronor.

47:o) **Armén: Hemvärnets omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 93—95) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i enlighet med försvarets civilförvaltnings förslag höjas med 55 000 kronor till 635 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 550 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget å ena sidan höjes med 113 800 kronor på grund av taxehöjningar m. m., ökat antal resor, omräkning av anslagsbehovet till sjukvård m. m. samt ökade bidrag till anskaffning av expeditions- och förrådslokaler till hemvärnschefer och å andra sidan minskas med 28 800 kronor, beroende på föreslagen över-

flyttning till hemvärnets avlöningsanslag av kostnaderna för tillsynsmän vid vissa hemvärnsförråd.

Departementschefen förutsätter, att kostnaderna för arvoden till tillsynsmän vid vissa hemvärnsförråd från och med budgetåret 1953/54 skall bestridas från avlöningsanslaget. Detta minskar medelsbehovet under förevarande anslag med i runt tal 29 000 kronor.

Med hänsyn till penningvärdets fall anser departementschefen sig böra tillstyrka en höjning av det belopp, som är avsett för bidrag till anskaffning av expeditiions- och förrådslokaler till hemvärnschefer. Departementschefen kan emellertid icke tillstyrka större höjning i detta hänseende än 20 000 kronor. De i hemvärnskungörelsen fastställda högsta bidragsbeloppen förutsattes skola i anslutning härtill jämkas uppåt.

Med hänsyn till det anförda och med beaktande av inträffade kostnadsstegringar för resor och telefon förordar departementschefen att anslaget för nästa budgetår uppföres med 580 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 30 000 kronor.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsförstärkningen, vilken är avsedd att möta inträffade prisstegringar. Till följd härav och under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 46 anført avstyrkes det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:109 och II:264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.

48:o) **Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 95), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

49:o) **Armén: Hemvärnets övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63, s. 95 och 96) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 550 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I:109 av herr *Osvald* och II:264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte med delvis beaktande av försvarets civiltjänstförslags förslag höjas med 100 000 kronor till 1 650 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 375 000 kronor. Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 340 000 kronor, varav 220 000 kronor hänför sig till prishöjningar och 120 000 kronor till övningar i spräng- och mintjänst.

Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka att för övningar i spräng- och mintjänst detta anslag höjes. För täckande av prisstegringar räknar departementschefen med ett belopp av 175 000 kronor. Departementschefen föreslår därför att anslaget uppföres med 1 550 000 kronor.

Till hemvärnspojke må enligt hemvärnskungörelsen antagas den som under antagningsåret fyllt minst 15 år. Enligt gällande föreskrifter må utbildningen av hemvärnspojkar emellertid icke omfatta vapentjänst. Jämlikt skjutprogrammet för det frivilliga skytteväsendet — fastställt av Kungl. Maj:t — får emellertid yngling inträda i skytteförening det år han fyller 14 år och kan därvid deltaga bland annat i skolskjutning med gevär. Departementschefen finner i likhet med arméchefen att i förevarande hänseende ingen skillnad bör göras mellan hemvärnspojkar och ynglingar inom det frivilliga skytteväsendet och anser därför att även hemvärnspojke bör få bibringas viss vapenutbildning. Departementschefen framhåller, att enligt gällande bestämmelser endast hemvärmän tilldelas vapen för förvaring i hemmet och att någon ändring av dessa bestämmelser icke bör ske.

Utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen anfört i fråga om utbildning av hemvärnspojkar i vapentjänst, tillstyrker den av Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagna anslagsförstärkningen, vilken är avsedd att möta inträffade prisstegringar. Till följd härav och under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 46 anfört avstyrkes det motionsvis gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 550 000 kronor.

50:o) **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, s. 96 och 97) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte höjas med 100 000 kronor till 4 100 000 kronor för att delvis tillgodose önskemålet om ökad tilldelning av övningsammunition.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört mer 2 800 000 kronor. Arméförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 875 000 kronor för att möjliggöra ökad tilldelning av övningsammunition, främst gevärsammunition, och med hänsyn till inträffade prisstegringar.

Departementschefen framhåller, att en under hand från arméförvaltningen införskaffad utredning visar att nu gällande ammunitionspriser ligger avsevärt högre än de med vilka arméförvaltningen räknade i sina äskanden för budgetåret 1952/53. Sålunda erfordras, för att verksamheten skall kunna bibehållas i nuvarande omfattning, en höjning av anslaget med 1 200 000 kronor. Departementschefen tillstyrker att anslaget uppräknas med nämnda belopp till 4 000 000 kronor men kan därutöver icke förorda höjning av anslaget.

Utskottet. Med hänsyn till de ökade ammunitionspriserna tillstyrker utskottet, att förevarande anslag höjes med 1 200 000 kronor. Under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 46 anfört anser utskottet sig icke böra biträda det motionsvis gjorda yrkandet om ytterligare uppräknings av anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

51:o) *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 97—99) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i enlighet med försvarets civilförvaltnings förslag höjas med 25 000 kronor till 2 325 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 200 000 kronor. Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 125 000 kronor, varav 100 000 kronor avse centralförbundet för befälsutbildning och 25 000 kronor Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund.

Departementschefen föreslår, att för täckande av prisstegringar anslaget höjes med 100 000 kronor.

Utskottet. Sedan kommittén för frivilligt försvarsarbete framlagt förslag rörande den frivilliga försvarsverksamheten har detsamma varit föremål för ingående överväganden inom försvarsdepartementet. Enahanda gäller en av överbefälhavaren gjord framställning rörande ändrade bestämmelser i fråga om förmåner m. m. för frivillig personal inom krigsmakten vid utbildning och tjänstgöring under fredsförhållanden. Innan sålunda slutlig ställning kan tagas till vissa betydelsefulla frågor, som beröra det frivilliga försvarets organisation och arbetsuppgifter, är det enligt utskottets mening icke möjligt att bedöma dessa försvarsorganisationers behov av statsbidrag. Utskottet anser därför försiktigheten bjuda att icke nu förorda några sådana ytterligare höjningar i förhållande till innevarande budgetårs anslag, som i motionerna I: 109 och II: 264 yrkats.

Vad nu förevarande anslag beträffar vill utskottet tillstyrka, att detsamma i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag höjes med 100 000 kronor för täckande av prisstegringar.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

52:o) **Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66, s. 99) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte höjas med omkring en tredjedel av vad överstyrelsen för Svenska röda korset hemställt om eller med 50 000 kronor till 90 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 40 000 kronor.

Överstyrelsen för Svenska röda korset hemställer om ett anslag för budgetåret 1953/54 av 185 700 kronor. Av anslagshöjningen, 145 700 kronor, belöper på arvode åt generalkommissarien för den frivilliga sjukvården i krig och på dennes resor och omkostnader 2 000 kronor, på organisation och utbildning av sjukvårdspersonal 126 700 kronor samt på lokalhyror, expenser m. m. 17 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget upptages till oförändrat belopp.

Departementschefen anser sig alltjämt icke kunna förorda en höjning av anslaget.

Utskottet. Av skäl, som utskottet anfört under punkt 51 i det föregående, finner utskottet sig icke böra tillstyrka höjning av nu ifrågavarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

53:o) **Armén: Frivilliga djursjukvården i krig.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 99 och 100) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i enlighet med försvarets civilförvaltnings förslag höjas med 15 000 kronor till 30 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 000 kronor.

Föreningen Svenska blå stjärnan hemställer, att anslaget höjes med 38 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning föreslår, med hänsyn till att medelsbehovet väsentligt påverkats av de på senaste tid genomförda ändringarna i krigsorganisationen samt på grund av ökade instruktörsarvodet, en höjning av anslaget till 30 000 kronor. Av anslagshöjningen, 19 000 kronor, belöper 16 000 kronor på bidrag till anordnande av skolor och utbildningskurser och 3 000 kronor på utrustning.

Departementschefen anser sig icke kunna förorda, att anslaget uppföres med större belopp än 15 000 kronor.

Utskottet anser sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en uppräknig av anslaget med 4 000 kronor. Av skäl, som utskottet anfört under punkt 51 i det föregående, kan utskottet icke tillstyrka det motionsvis gjorda yrkandet om ytterligare anslagshöjning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

54:o) **Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 100 och 101) att till ifrågavarande

ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 725 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte i enlighet med försvarets civilförvaltnings förslag höjas med 135 000 kronor till 1 860 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 725 000 kronor. Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 135 000 kronor.

Departementschefen anser sig under nuvarande ekonomiska förhållanden icke kunna förorda någon höjning av anslaget.

Utskottet får erinra om att förevarande anslag höjdes vid 1951 års riksdag med 60 000 kronor och vid 1952 års riksdag med 225 000 kronor. Höjningarna vidtogos främst i syfte att förbättra underhållet av det allmänna gevärsskyttets skjutbanor samt att främja automatvapenskyttets utveckling. Även om en ökad medelstildelning främst med avseende å underhållet av skjutbanor kan anses motiverad, finner sig utskottet i avvaktan på resultatet av den under punkt 51 i det föregående omförmälda utredningen rörande det frivilliga försvarsarbetet icke berett förorda ytterligare höjning av anslaget. Det motionsvis gjorda yrkandet kan utskottet alltså icke biträda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 109 och II: 264, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 725 000 kronor.

55:o) *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 102), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

MARINEN.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

56:o) *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat. Marinen: Avlöningar till personal å reservstat.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 71 och 72, s. 102 och 103), innebärande beträffande först-

nämnda anslag oförändrad medelsanvisning och beträffande sistnämnda anslag en av belastningen och beslutade lönetillägg för statstjänstemän betingad höjning med 27 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat* ett förslagsanslag av 90 000 kronor;

b) till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

57:o) **Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 73, s. 103 och 104) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 800 000 kronor.

Departementschefen förordar, att anslaget med hänsyn till belastningen och beslutad lönegradsuppflyttning av militär personal uppräknas med 200 000 kronor.

Före budgetåret 1948/49 var stipendierna till marinunderingenjörer i marinens reserv bestämda till visst belopp jämte rörligt tillägg därå. Från och med nämnda budgetår har stipendierna utgått med 2 190 kronor men icke varit förenade med tilläggsförmåner. Med hänsyn till den därefter inträffade penningvärdesförsämringen anser departementschefen skäligt, att stipendierna uppräknas till 3 000 kronor för år. Den härav föranledda ökade belastningen å anslaget förutsattes kunna rymmas inom det föreslagna anslagsbeloppet.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

58:o) **Marinen: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 104 och 105), innebärande en främst av stegrade rese- och traktamentskostnader föranledd anslagshöjning med 20 000 kronor, samt under erinran att kostnaderna för annonser och affischer för rekryteringen av officers- m. fl. aspiranter förutsatts skola i fortsättningen belasta anslaget *Marinen: Övriga expenser m. m.*, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

59:o) **Marinen: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 105), innebärande en anslagshöjning av 350 000 kronor, betingad av att ekiperingsersättningens belopp under år 1952 höjts med 50 %, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

60:o) **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 105 och 106) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 450 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 965 000 kronor.

Anslagsbehovet för avlöningar till förrådspersonal m. fl. har för budgetåret 1953/54 beräknats efter ett antal arbetare av högst 285, i förhållande till antalet för innevarande budgetår en ökning med 20 arbetare. Ökningen föranledes av att, sedan Kungl. Maj:t numera på grundval av organisationsundersökningar beslutat ändrad organisation av Stockholms kustartilleriförsvar, förrådsarbetarna vid nämnda kustartilleriförsvar i fortsättningen bör avlönas från detta anslag i stället för, såsom nu sker, från sakanslag. I fråga om eldarpersonal har liksom för innevarande budgetår räknats med ett behov av grov- och diversearbetare i eldningstjänst till antal motsvarande för eldningssäsongen högst 133 arbetsmånader. Med beaktande av det anförda och med hänsyn till inträffade lönehöjningar har departementschefen räknat med ett anslag för nästa budgetår av 2 450 000 kronor. I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår förutsattes, att Kungl. Maj:t skall äga medgiva överskridande av det antal anställda, varpå anslagsberäkningarna grundats, om så skulle visa sig erforderligt på grund av att tillgången på fast anställd militär personal blir mindre än som förutsatts vid anslagsberäkningarna.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anför.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 450 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

61:o) **Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 106 och 107), innebärande en anslagshöjning av 1 100 000 kronor, samt under erinran att det angivna medels-

behovet grundar sig på beräkningar rörande antalet tjänstgöringsdagar under budgetåret 1953/54, dagarnas fördelning på olika kategorier värnpliktiga och antalet till premier berättigade värnpliktiga, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 000 kronor.

62:o) **Marinen: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 107), innebärande en anslagshöjning av 600 000 kronor, och under erinran om att riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts förslag angående förhöjning av familjepeningens maximibelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Familjebidrag* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

SJUKVÅRD.

63:o) **Marinen: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 107), innebärande en anslagshöjning av 200 000 kronor, får utskottet — under erinran om vad utskottet under arméns motsvarande anslag anfört i ämnet — hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

64:o) **Marinen: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 107 och 108), innebärande en anslagshöjning av 300 000 kronor för att tillgodose de ökade medelsbehov, som beräknas bli en följd av höjning av järnvägstaxorna och traktamentena, får utskottet, under erinran om vad utskottet anfört under arméns motsvarande anslag, hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

EXPENSER M. M.

65:o) **Marinen: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 108), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 500 000 kronor.

66:o) **Marinen: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 108), innebärande en av taxehöjningar föranledd anslagsökning av 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 725 000 kronor.

67:o) **Marinen: Övriga expenser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 108—110) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 265 000 kronor.

En permanent marinintendenturofficerskurs föreslås inrättad vid sjökrigshögskolan, varvid de på kursen belöpande expenskostnaderna, vilka för närvarande bestrides från marinens övningsanslag, förutsättes skola belasta expensanslaget.

Vad angår medelsanvisningen för nästkommande budgetår kan departementschefen icke tillstyrka, att anslaget höjes med större belopp än 50 000 kronor.

Utskottet får — under erinran att vid behandlingen i det föregående av marinens anslag till rekryteringskostnader förutsatts att kostnaderna för annonser och affischer för rekryteringen av officers- m. fl. aspiranter i fortsättningen skola belasta expensanslaget — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 315 000 kronor.

MATHÅLLNING.

68:o) **Marinen: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 84, s. 110 och 111) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 600 000 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet har departementschefen räknat med förhöjningar av landportionskostnaden från 2 kronor 45 öre till 2 kronor 90 öre, skeppsportionskostnaden från 3 kronor 16 öre till 4 kronor 15 öre samt kostnaderna för mässpenningar till officerare och underofficerare från 6 kronor respektive 5 kronor 50 öre till 7 kronor 10 öre respektive 6 kronor 60 öre.

Utskottet har icke något att erinra mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

69:o) **Marinen: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 111—113) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 6 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 000 000 kronor.

Departementschefen finner erforderligt att anslaget höjes. I avvaktan på närmare erfarenhet rörande den påverkan den av 1952 års riksdag beslutade anskaffningen av yllevaror för försvaret kan få på kostnaderna under förevarande anslag ävensom i avbidan på den fortsatta prisutvecklingen m. m., förordar departementschefen, att anslagshöjningen begränsas till 900 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 6 900 000 kronor.

70:o) **Marinen: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, s. 113—115) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 275 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 200 000 kronor.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget måtte uppräknas till 1 585 000 kronor, under det att departementschefen ansett sig under nuvarande förhållanden icke kunna förorda högre medelsanvisning än 1 275 000 kronor. Departementschefen har räknat med att det inom ramen för sistnämnda belopp skall vara möjligt att i viss utsträckning tillgodose de behov av engångsanskaffningar som prövas mest angelägna.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot departementschefens anslagsberäkning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 275 000 kronor.

71:o) **Marinen: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 115), innebärande en av prishöjningar och anslagsbelastning föranledd höjning av anslaget med 150 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

72:o) **Marinen: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 116—118) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 21 000 000 kronor.

Departementschefen förordar en uppräknig av anslaget med 4 800 000 kronor för att täcka inträffade kostnadsstegringar och möjliggöra ytterligare utbildning m. m. av marinens personal och förband. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i vilken utsträckning kustbevakningsorganen skall hållas rustade för att medge särskild utbildning av personal, som under krigsförhållanden skall bestrida uppgifter inom kustbevakningsorganisationen.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 800 000 kronor.

73:o) **Marinen: Drivmedelsförråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 118 och 119) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 625 000 kronor.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 75 000 kronor, varvid ämbetsverket räknat med å ena sidan en ökning med 25 000 kronor på grund av höjda löner och 100 000 kronor med hänsyn till belastningen under budgetåret 1951/52 å anslagsposten Övriga kostnader samt å andra sidan en minskning med 50 000 kronor till följd av ökade inkomstmedel.

1952 års riksdag beslöt en uppdelning av arméns och flygvapnets anslag till drivmedelsförråd m. m., innebärande att medel för anskaffning av drivmedelsutrustning uppfördes under särskilda reservationsanslag. Departementschefen föreslår nu att motsvarande uppdelning verkställas i

fråga om förevarande anslag. Av anslaget för innevarande budgetår har i runt tal 75 000 kronor beräknats erfordras för anskaffningar. Departementschefen föreslår att förevarande anslag för detta ändamål minskas med 75 000 kronor samt att det nya reservationsanslaget uppföres med motsvarande belopp. Departementschefen förutsätter, att det här föreslagna nya reservationsanslaget vid ingången av budgetåret 1953/54 genom belastning av förevarande anslag får tillföras ett belopp som svarar mot vad som då återstår att betala för anskaffningar, som inom ramen för anvisade medel beslutats före nämnda tidpunkt.

Vad beträffar medelsbehovet i övrigt under anslaget till drivmedelsförråd m. m. vill departementschefen framhålla att de verkliga nettoutgifterna under senare budgetår icke obetydligt har underskridit de beräknade. Orsaken härtill är främst, att inkomstmedlen blivit avsevärt större än som beräknats vid anslagstilldelningen. På grund härav är departementschefen, i avvaktan på ytterligare erfarenheter av anslagsbelastningen, icke beredd att föreslå uppräknings av anslaget för att täcka de anmälda väntade utgiftsökningarna; i den blivande staten för anslaget bör i stället inkomstmedlen beräknas högre än marinförvaltningen här gjort. På grund härav och med beaktande av den föreslagna överföringen av anskaffningskostnaderna till nytt anslag föreslår departementschefen, att förevarande anslag minskas med 75 000 kronor.

Utskottet. De av departementschefen verkställda anslagsberäkningarna synas böra godtagas.

Utskottet anser sig vidare böra tillstyrka departementschefens förslag, att medel för anskaffning av drivmedelsutrustning anvisas under ett särskilt reservationsanslag. Härom gör utskottet hemställan under närmast följande punkt.

Vad departementschefen i övrigt anfört har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Med avseende å nu ifrågakvarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

74:o) **Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 119) hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

75:o) **Marinen: Materialförråd m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, s. 119 och 120) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 520 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 425 000 kronor.

Departementschefen finner det nödvändigt att även för budgetåret 1953/54 föreslå en ökad medelsanvisning under anslaget och förordar att anslaget uppföres med 520 000 kronor. Av anslaget bör enligt departementschefen medel avses för inrättande av en förrådsmästartjänst vid kustartilleriförsvarets materialförråd och för anskaffning av stålflaskor för kolsyra m. m. vid Karlskrona örlogsvarv.

Utskottet. Departementschefens förslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 520 000 kronor.

76:o) **Marinen: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, s. 120 och 121), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

FLYTANDE MATERIEL, VAPENMATERIEL M. M.

77:o) **Marinen: Fartygsbyggnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, s. 121—130) att dels godkänna de utökningar och ändringar av planerna för verksamheten under anslaget, som angivits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i samma statsrådsprotokoll angivna grunder medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 107 350 000 kronor, dels ock till *Marinen: Fartygsbyggnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 000 kronor.

Genom beslut vid 1952 års riksdag (prop. 1952:18, rd. skr. 1952:39) har fastställts en plan för flottans fartygsbyggnader för budgetåren 1952/59. I samband med detta beslut angavs jämväl den kostnadsram, inom vilken verksamheten i övrigt under förevarande anslag borde regleras för samma budgetår. Av medel under anslaget bestrides jämväl kostnaderna för genomförande av vissa tidigare beslut.

Verksamheten under anslaget regleras således från och med innevarande budgetår med stöd av *dels* planer omfattande nybyggnader och moderniseringar som beslutats för budgetåren 1947/52 (äldre nybyggnadsplan och äldre moderniseringsplan), *dels* en plan för budgetåren 1952/59 innefattande a) det på grundval av propositionen 1952: 18 fastställda programmet för flottans fartygsbyggnader samt b) för ifrågavarande sju budgetår beräknade moderniseringar för flottan jämte nybyggnader m. m. för kustartilleriet och för marinen gemensamma ändamål (1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.). Medel avsedda för försök avseende fartygsmateriel redovisas lämpligen vid sidan av nämnda planer.

Vid utgången av budgetåret 1951/52 hade marinförvaltningen erhållit bemyndiganden om sammanlagt 257,548 miljoner kronor för att utlägga beställningar till största delen för objekt, som är upptagna i äldre nybyggnadsplan och äldre moderniseringsplan. I angivet belopp har inräknats det belopp av sammanlagt 619 000 kronor, som under budgetåren 1950/52 överförts från anslag under tolfte huvudtiteln. För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningsbemyndiganden har anvisats betalningsmedel om sammanlagt 164,698 miljoner kronor. Den 30 juni 1952 var således bemyndiganden till ett belopp av 92,850 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t i 1952 års statsverksproposition medgivit utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 48,361 miljoner kronor och anvisat 70 miljoner kronor i betalningsmedel. Riksdagen har vidare på förslag i propositionen 1952: 18 medgivit utläggande av beställningar enligt 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m. till en kostnad av 350 miljoner kronor. Slutligen har för innevarande budgetår överförts ett belopp av 257 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln. Ifrågavarande belopp är att anse jämväl som beställningsbemyndigande. Den 30 juni 1953 kommer således enligt hittills meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av 421,211 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1952 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 286 miljoner kronor icke utnyttjade. Beloppet utgör cirka 44 % av den sammanlagda kostnad inom vilken beställningar får utläggas. Större delen av beloppet — i runt tal 230 miljoner kronor — är avsedd för 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Vad först angår den *äldre nybyggnadsplanen* tillstyrker jag ett beställningsbemyndigande om 18 miljoner kronor för täckande av prisstegringar på tre ubåtar intill den 1 mars 1952. Jag tillstyrker även att bemyndiganden om tillhoppa 50 000 kronor lämnas för att slutföra anskaffningen av en torpedbärningsbåt och nio minarbetsbåtar.

Vad härefter angår den *äldre moderniseringsplanen* anser jag mig böra biträda marinförvaltningens förslag att för täckande av prisstegringar beträffande modernisering av sex vedettbåtar beräkna ett belopp av 300 000 kronor. Med hänsyn till de betydande merkostnader som sålunda anmälts beträffande dessa objekt förutsätter jag att ytterligare kostnadsökningar icke skall ifrågakomma därest ej en mera väsentlig ändring i det allmänna kostnadsläget för fartygsbyggnader uppstår.

Vad slutligen angår *1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.* vill jag erinra om att marinförvaltningen hittills bemyndigats att utlägga beställningar för sammanlagt 370 miljoner kronor för det ny- och ombyggnadsprogram för flottan, kostnadsberäknat till 440 miljoner kronor enligt prisläget den 1 juli 1951, som fastställdes vid vårsessionen av 1952 års riksdag. Marinförvaltningen hemställer i medelsäskandena för nästa budgetår dels om bemyndiganden till ett belopp av 70 miljoner kronor — varav 60 miljoner kronor för tre ubåtar och 10 miljoner kronor för ett minfartyg — för att utlägga beställningar inom hela den fastställda kostnadsramen, dels om bemyndiganden till ett belopp av 9 miljoner kronor för att täcka intill den 1 mars 1952 inträffade prisstegringar på nämnda ubåtar. Jag tillstyrker förslagen.

Marinförvaltningen hemställer i särskild skrivelse om en ökning av kostnadsramen för nu ifrågavarande del av sjuårsplanen med anledning av inträffade prisstegringar samt om vissa ändringar av den planerade verksamheten. Ämbetsverkets beräkningar rörande prisutvecklingen är för närvarande föremål för remissbehandling. Jag är därför icke beredd att nu fatta ställning till denna fråga. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan ärendet slutbehandlats, inom ramen för det av marinförvaltningen begärda beloppet besluta om storleken av det prisstegringstillägg som må finnas påkallat med hänsyn till inträffade prisstegringar intill den 1 juli 1952.

Ämbetsverket föreslår, att det i planen upptagna minfartyget skall få en annan utformning än den som förutsattes i beslutet vid 1952 års riksdag. Härigenom uppkommer enligt prisläget den 1 juli 1952 en kostnadsökning av i runt tal 2 miljoner kronor i jämförelse med det ursprungligen projekterade fartyget. Kostnaderna för sistnämnda fartyg var i det förslag som låg till grund för Kungl. Maj:ts proposition i ämnet upptaget med omkring 3 miljoner kronor för lågt belopp. Enligt marinförvaltningens beräkningar kan kostnaderna för det nu föreslagna minfartyget rymmas inom den av marinförvaltningen angivna kostnadsramen. Med hänsyn till angelägenheten av att fartyg som nybygges fyller högt ställda krav i fråga om taktisk användning m. m. tillstyrker jag förslaget.

Enligt sjuårsplanen skall vidare nybyggas tolv minsvepare i stålutförande. Numera vunnen kännedom om moderna minkonstruktioner gör det emellertid angeläget att bygga minsvepare av omagnetiskt material. Kungl. Maj:t medgav därför genom beslut i augusti 1952 att fyra av de i planen

upptagna tolv minsveparna fick byggas i s. k. kompositutförande. Marinförvaltningen har sedermera anmält, att för bekämpning av vissa nya minor erfordras minsvepare byggda av trä. Innan sådana minsvepare kan byggas erfordras en tid av två—tre år för konstruktionsarbeten, försök m. m. Under åtskillig tid framåt beräknas emellertid minsvepare i kompositutförande kunna fylla betydelsefulla uppgifter i försvaret mot minor. Ämbetsverket föreslår därför att ytterligare fyra minsvepare i kompositutförande nybygges inom sjuårsplanens ram och att samtidigt konstruktionsarbeten igångsättes för byggande av minsvepare av trä samt att i första hand ett exemplar av sistnämnda fartygstyp bygges. Kostnaderna för det av ämbetsverket framlagda förslaget beräknas kunna rymmas inom det belopp som avses för nybyggnad av de i planen upptagna tolv minsveparna. Marinförvaltningen föreslår slutligen att därest genomförandet av sjuårsplanen kommer att draga en lägre kostnad än den beräknade härigenom frigjorda medel får användas för nybyggnad av ytterligare minsvepare.

De av marinförvaltningen föreslagna ändringarna beträffande nybyggnad av minsvepare innebär att man söker att i görligaste mån tillvarataga senast kända krigserfarenheter beträffande dylika fartyg. Jag finner det välbetänkt att man på detta sätt söker att inom den givna kostnadsramen anpassa anskaffningarna efter den militära och tekniska utvecklingen. Då det syntts mig i viss mån tveksamt om fortsatt nybyggnad av minsvepare i kompositutförande bör äga rum, har jag låtit föranstalta om vissa kompletterande utredningar. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan dessa utredningar slutförts, fatta beslut i frågan.

I fråga om fartyg för kustartilleriet och gemensamma ändamål föreslår marinförvaltningen att beställningar nu utlägges för tre minutläggare (7,500 miljoner kronor), trängfartyg (1,250 miljoner kronor), iordningställande av vissa fartyg m. m. (1,500 miljoner kronor) samt förberedelser för ombyggnad av hjälpfartyg (0,250 miljoner kronor). Sammanlagt skulle således beställningar utläggas för 10,500 miljoner kronor. Detta belopp överstiger väsentligt vad som vid framläggandet av propositionen angående plan för flottans fartygsbyggnader (prop. 1952: 18) beräknades i medeltal per budgetår erforderligt för förevarande ändamål. Marinförvaltningen framhåller emellertid att äskandena för kommande budgetår skall minskas i motsvarande grad. Med denna förutsättning har jag intet annat att erinra mot ämbetsverkets förslag än att jag anser att en av de föreslagna minutläggarna bör utgå ur programmet. Bifall till förslaget i denna del skulle nämligen innebära en utökning av det antal minutläggare som förutsattes i 1952 års riksdagsbeslut. Jag föreslår således att för kustartilleriet och för gemensamma ändamål beräknas ett belopp av (10,500 — 2,500 =) 8 miljoner kronor.

Vid bifall till mina förslag beträffande förevarande plan erfordras beställningsbemyndiganden till ett belopp av (70 + 9 + 8 =) 87 miljoner kronor.

För försöksverksamhet tillstyrker jag marinförvaltningens förslag om ett beställningsbemyndigande om 2 miljoner kronor.

Sammanlagt skulle således erfordras nya beställningsbemyndiganden till ett belopp av 107,350 miljoner kronor. Av detta belopp belöper 18,050 miljoner kronor på äldre nybyggnadsplan, 0,300 miljoner kronor på äldre moderniseringsplan, 87 miljoner kronor på 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m. samt 2 miljoner kronor på försöksverksamhet.

Marinförvaltningen hemställer om 110 miljoner kronor i *betalningsmedel* för att täcka betalningsutfall under budgetåret 1953/54 å äldre och nu föreslagna bemyndiganden. Jag har intet att erinra mot ämbetsverkets förslag.

Med anledning av marinförvaltningens förslag om förstärkning av innevarande års anslag ämnar jag senare denna dag föreslå, att å tilläggsstat till riksstaten för detta budgetår anvisas ett anslag av 15 miljoner kronor. Jag vill i detta sammanhang framhålla angelägenheten av att betalningsanslagen i fortsättningen hållas på en jämn nivå så att avsevärda anslagsökningar för här avsedda ändamål undvikas.

Därest de i det föregående angivna förslagen vinner riksdagens godkännande kommer den 30 juni 1954 bemyndiganden om sammanlagt (421,211 + 107,350 — 110,000 — 15,000 =) 403,561 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.»

Utskottet. Vad departementschefen föreslagit i fråga om den äldre nybyggnadsplanen och den äldre moderniseringsplanen, avseende prisstegringar till sammanlagt 18,350 miljoner kronor, har icke givit utskottet anledning till erinran.

Beträffande 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m. finner utskottet det begärda bemyndigandet att utlägga beställningar till en kostnad av 70 miljoner kronor till fyllest motiverat och tillstyrker detsamma. Även bemyndigandet å 9 miljoner kronor för täckande av prisstegringar på ubåtar godtages. Utskottet kan vidare på av departementschefen anförda skäl biträda förslaget, att det i sjuårsplanen upptagna minfartyget får en annan utformning än den som förutsattes i 1952 års riksdagsbeslut.

I fråga om fartyg för kustartilleriet och gemensamma ändamål samt försöksverksamhet tillstyrkes departementschefens förslag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i övrigt föreslagit rörande vissa ändringar av planerna för verksamheten.

Till följd av det anförda erfordras nya beställningsbemyndiganden till ett belopp av 107,350 miljoner kronor.

Marinförvaltningen har för innevarande budgetår för marinens fartygsbyggnader äskat ett tilläggsanslag av 45 miljoner kronor. I anledning härav har riksdagen numera på förslag av Kungl. Maj:t anvisat 15 miljoner kronor. Ämbetsverket har under hand till utskottet gjort framställ-

ning om att det sålunda icke beviljade beloppet, 30 miljoner kronor, måtte uppföras på nästa års stat. Även om det genom den uppkomna bristen på betalningsmedel kan befaras, att vissa förseningar och andra olägenheter kunna inträffa genom att beställningar icke kunna utläggas i ursprungligen avsedd takt, anser utskottet sig i fråga om det för nästa budgetår äskade anslaget icke böra frångå Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet tillstyrker alltså, att medelsanvisningen bestämmes till 110 miljoner kronor.

Åberopande det anförda och under erinran om att riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår under förevarande anslagsrubrik anvisat 15 miljoner kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna de utökningar och ändringar av planerna för verksamheten under förevarande anslag, som angivits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i samma statsrådsprotokoll angivna grunder medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 107 350 000 kronor;

c) till *Marinen: Fartygsbyggnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 000 kronor.

78:o) **Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94, s. 130—134) att dels godkänna att anskaffning av vapenmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1958/59 skall ske enligt en plan, som fastställs av Kungl. Maj:t i överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953 angivna grunderna, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av sammanlagt 187 000 000 kronor, dels ock till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationanslag av 85 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 203) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 272), hemställts, att riksdagen måtte besluta att *dels* uttala att anskaffning av vapenmateriel m. m. för tiden utöver budgetåret 1953/54 ej må ske enligt »planer» av i propositionen nämnd typ, *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av högst 50 miljoner kronor, *dels ock* till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 30 miljoner kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anför till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 272.

Förevarande anslag har hittills benämnts Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m. men föreslås skola ges den ändrade benämning som i anslagsrubriken angives.

Det sammanlagda belopp, inom vilket marinförvaltningen för budgetåren 1947/52 erhållit bemyndigande att utlägga beställningar, uppgår till 199 781 000 kronor. För likvidering av beställningar under nämnda budgetår stod 110 541 000 kronor till förfogande. Den 30 juni 1952 saknade således beställningsbemyndiganden till ett belopp av 89 240 000 kronor täckning av betalningsmedel. För innevarande budgetår uppgår medgivna beställningsbemyndiganden och anvisade betalningsmedel till 60 000 000 kronor respektive 45 000 000 kronor. Därjämte har från anslag under tolfte huvudtiteln överförts 288 000 kronor, vilket belopp jämväl är att anse som beställningsbemyndigande. Den 30 juni 1953 kommer således enligt hittills meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av 104 240 000 kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Av de beställningsbemyndiganden som riksdagen medgivit var den 1 oktober 1952 i runt tal 50 000 000 kronor odisponerade.

Marinförvaltningen har hittills med ledning av krigsförvaltningsplanerna för varje budgetår beräknat ett anskaffningsbehov, som legat till grund för ämbetsverkets äskanden. Anskaffningarna har således varit baserade på en kortsiktig planering. Marinförvaltningen framlägger i medelsäskandena för budgetåret 1953/54 sexårsplaner för anskaffning av vapenmateriel m. m. Ifrågavarande planer omfattar behoven av dels vapenmateriel m. m. för flottan och för marinen gemensamma ändamål, dels vapenmateriel m. m. för kustartilleriet, dels ock skeppsteknisk materiel m. m. (ingenjörmateriel m. m.) för marinen.

Enligt marinförvaltningens beräkningar erfordras vid bifall till nyssnämnda planer för budgetåret 1953/54 betalningsmedel till ett sammanlagt belopp av 128 000 000 kronor och bemyndiganden att utlägga beställningar till en kostnad av sammanlagt 279 400 000 kronor. Av betalningsmedlen hänför sig 37 000 000 kronor till sådana äldre bemyndiganden som, enligt vad i det föregående anförts, vid ingången av budgetåret 1953/54 saknar täckning av anslagsmedel (104 240 000 kronor).

Marinförvaltningens kostnadsberäkningar hänför sig till prisläget den 1 juli 1951.

För att täcka pris- och lönestegringar å äldre beställningar hemställer marinförvaltningen i skrivelse den 1 oktober 1952 om ytterligare bemyndiganden för budgetåret 1952/53 till ett belopp av 12 163 000 kronor.

Enligt departementschefens mening bör materielanskaffningarna även under förevarande anslag verkställas efter en långsiktig plan. I enlighet med marinförvaltningens förslag tillstyrker departementschefen att denna får omfatta budgetåren 1953/59.

Planens totalbelopp måste emellertid, framhåller departementschefen, beskäras i förhållande till marinförvaltningens äskande. Departementschefen föreslår, att för nyssberörda sexårsperiod fastställs en sammanlagd kostnadsram av 660 miljoner kronor. Av detta belopp torde omkring 200 miljoner kronor böra avses för anskaffning av materiel för kustartilleriet. Begränsningen av marinförvaltningens anskaffningsplan medför, att planen måste i stora delar omarbetas. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan förslag till ny plan inkommit från marinförvaltningen, meddela erforderliga föreskrifter rörande materielanskaffningens genomförande.

För nästa budgetår beräknar departementschefen ett beställningsbemyndigande för sexårsplanen av 175 miljoner kronor. Av totalbeloppet för planens genomförande, 660 miljoner kronor, kommer därefter att kvarstå 485 miljoner kronor. Med anledning av inträffade prisstegringar i fråga om beställningar som utlagts före den 1 juli 1952 föreslår departementschefen att tidigare medgivna beställningsbemyndiganden uppräknas med 12 miljoner kronor. Det totala beställningsbemyndigande som nu föreslås uppgår således till 187 miljoner kronor. För att täcka uppkommande behov av betalningsmedel med anledning av nu föreslagna beställningsbemyndiganden och tidigare utlagda beställningar beräknar departementschefen ett anslag av 85 miljoner kronor. Departementschefen vill i detta sammanhang framhålla vikten av att anskaffningsverksamheten planeras så att behovet av betalningsmedel blir jämt fördelat på de kommande sex budgetåren. Departementschefen räknar härvid med att anslaget från och med budgetåret 1954/55 skall uppgå till ett belopp som i huvudsak motsvarar en sjättedel av sexårsplanens totalkostnad.

Vid bifall till i det föregående angivna förslag kommer den 30 juni 1954 bemyndiganden om sammanlagt 206,24 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkt 3 i det föregående anfört tillstyrker utskottet, att en för flera år gällande plan för anskaffning av marinens vapenmateriel m. m. fastställs. Utskottet finner de angivna grunderna för ifrågavarande materielanskaffning kunna godtagas och har icke något att erinra mot att planen får omfatta en sexårsperiod. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter rörande materielplanens genomförande.

Utskottet tillstyrker vidare, att beställningsbemyndigandet för nästa budgetår bestämmas till 187 miljoner kronor, varav 12 miljoner kronor avse uppräknning av tidigare medgivna bemyndiganden, och att i betalningsmedel anvisas 85 miljoner kronor.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 203 och II: 272,

a) godkänna att anskaffning av vapenmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1958/59 skall ske enligt en plan, som fastställles av Kungl. Maj:t i överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953 angivna grunderna;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av sammanlagt 187 000 000 kronor;

c) till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 000 kronor.

79:o) **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95, s. 135—137) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 35 500 000 kronor.

Marinförvaltningen föreslår även beträffande detta anslag, att verksamheten under budgetåren 1953/59 bedrivs enligt en av ämbetsverket framlagd plan. Enligt planen kommer årskostnaderna under budgetåren 1953/59 att uppgå till i medeltal cirka 49 000 000 kronor. För budgetåret 1953/54 äskas 51 700 000 kronor. Departementschefen framhåller, att anslaget på fyra år måst höjas med inemot 15 000 000 kronor. Ett godkännande av den nu framlagda sexårsplanen skulle redan från och med nästa budgetår medföra en ytterligare uppräknig av anslaget med cirka 15 000 000 kronor. Med hänsyn till denna kostnadsutveckling är departementschefen icke beredd att tillstyrka marinförvaltningens förslag till långtidsplanering av marinens underhållsverksamhet. Departementschefen anser det nödvändigt att ytterligare undersöka bland annat huruvida icke underhållskostnaderna kan nedbringas genom ändringar i de rustningsplaner som legat till grund för medelsberäkningarna. Även möjligheterna att rationalisera rustnings- och avrustningsarbeten, generalöversyner m. m. bör ytterligare undersökas. Vissa förändringar av medelsberäkningarna under förevarande anslag betingas även av departementschefens ställningstagande till förslagen under anslaget till anskaffning av vapenmateriel m. m.

I avvaktan på resultatet av nyssnämnda undersökningar beräknar departementschefen för budgetåret 1953/54 medel för täckande av inträffade pris- och lönestegringar, ökat medelsbehov genom ändrade självkostnadsberäkningar vid vissa verkstäder samt en begränsad ökning av underhållsverksamheten. Departementschefen föreslår, att anslaget uppföres med 45 000 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 9 500 000 kronor.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att en ytterligare undersökning bör ske bland annat rörande möjligheterna att rationalisera rustnings- och avrustningsarbeten, generalöversyner m. m. En sådan rationalisering torde delvis kunna åstadkommas genom modernisering av bland annat organisationen vid örlogsvarven. Företaget studiebesök vid Karlskrona örlogsvarv har givit utskottet det intrycket, att vad åtminstone beträffar detta varv de organisatoriska förhållandena icke äro ordnade på ett tillfredsställande sätt. Även riksdagens revisorer ha i sin berättelse över den år 1952 av dem verkställda granskningen angående statsverket uttalat sig i samma riktning. Enligt vad utskottet emellertid under hand inhämtat avser Kungl. Maj:t att tillsätta en särskild utredning för översyn av örlogsvarvens organisation.

Utskottet tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår bestämmes till 45 miljoner kronor.

Aberopande det anförda och under erinran om att riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår under förevarande anslagsrubrik anvisat 6,5 miljoner kronor hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 000 kronor.

80:o) **Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 137), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

81:o) **Marinen: Bidrag till sjövärnskåren.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 138), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Bidrag till sjövärnskåren* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

82:o) **Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, s. 138 och 139), innebärande en av maritima ungdomsrådets upphörande betingad anslagsminskning av 2 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

83:o) **Marinen: Understöd åt föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 139 och 140), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 23 000 kronor.

84:o) **Marinen: Bidrag till Militärhemmet i Karlskrona.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 101, s. 140) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

På förslag av Kungl. Maj:t i 1944 års statsverksproposition anvisade riksdagen 200 000 kronor för här ifrågavarande ändamål. De sammanlagda kostnaderna för anläggningen kommer emellertid, framhåller departementschefen, att bli avsevärt högre än ursprungligen beräknats. Orsaken härtill är främst penningvärdets fall. Departementschefen anser det skäligt att ytterligare statsbidrag lämnas för att kvarstående kapitalbehov skall kunna fyllas. Departementschefen tillstyrker att 150 000 kronor ställes till förfogande för ändamålet och föreslår att beloppet anvisas i form av ett reservationsanslag på riksstaten för nästa budgetår.

Närmare bestämmelser om villkoren för utbetalande av bidraget och för användningen av detsamma förutsättes på förslag av försvarets civilförvaltning få meddelas av Kungl. Maj:t.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Bidrag till Militärhemmet i Karlskrona* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

FLYGVAPNET.

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL.

85:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 141 och 142), innebärande en av anslagsbelastningen och ökningen av de rörliga tilläggsförmånerna föranledd anslagshöjning av 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

86:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 104, s. 142) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Med hänsyn till anslagsbelastningen och beslutad lönegradsuppflyttning av militär personal har departementschefen föreslagit, att anslaget höjes med 350 000 kronor till 950 000 kronor. Departementschefen har vidare föreslagit, att de till flygunderingenjörer i reserven utgående stipendierna höjes från 2 190 kronor till 3 000 kronor för år. Kostnaderna härför har ansetts kunna rymmas inom det föreslagna anslagsbeloppet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

87:o) **Flygvapnet: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 143), innebärande en främst av stegrade rese- och traktamentskostnader föranledd anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

88:o) **Flygvapnet: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 143 och 144), innebärande en anslagsökning med 400 000 kronor, betingad av att ekiperingsersättningens belopp höjts, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

89:o) **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 144), innebärande en av ökade löneförmåner i anledning av avtalsuppgörelse föranledd anslagshöjning av 35 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA.

90:o) **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 144 och 145), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 6 400 000 kronor.

91:o) **Flygvapnet: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 145), innebärande en anslagshöjning av 100 000 kronor, och under erinran om att innevarande års riksdag bifallit Kungl. Maj:ts förslag angående förhöjning av familjepenningsens maximibelopp, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

SJUKVÅRD.

92:o) **Flygvapnet: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 145), innebärande en anslagshöjning av 50 000 kronor, och under erinran om vad utskottet under arméns motsvarande anslag anfört i ämnet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

93:o) **Flygvapnet: Reseersättningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 111, s. 145) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att anslaget höjes med 300 000 kronor för att tillgodose de ökade medelsbehov, som beräknas bli en följd av höjning av järnvägstaxorna och traktamentena.

Utskottet, som godtager den verkställda anslagsberäkningen, får under hänvisning till vad utskottet anfört under arméns motsvarande anslag hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

EXPENSER M. M.

94:o) **Flygvapnet: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 146 och 147), innebärande en anslagshöjning av 350 000 kronor, varvid räknats med att bränslekostnaderna vid vissa av flygvapnets verkstäder i fortsättningen icke skola belasta förevarande anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 5 350 000 kronor.

95:o) **Flygvapnet: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 147), innebärande en av taxehöjningar föranledd anslagsökning av 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

96:o) **Flygvapnet: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 147 och 148), innebärande en anslagshöjning av 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

MATHÅLLNING.

97:o) **Flygvapnet: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 115, s. 148 och 149) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 675 000 kronor.

Vid beräkningen av arméns och marinens mathållningsanslag har departementschefen för nästa budgetår utgått från en sammanlagd portionskostnad respektive landportionskostnad av 2 kronor 90 öre. Härav utgör 2 kronor 55 öre kostnaden för normalportion och 35 öre övriga mathållningskostnader. Motsvarande normalportionskostnad har ansetts böra beräknas för flygvapnet. Liksom tidigare beräknas övriga mathållningskostnader för flygvapnets del 5 öre lägre än för övriga försvarsgrenar. Som grund för anslagsberäkningen har alltså lagts en portionskostnad av 2 kronor 85 öre. Enligt förut tillämpad beräkningsgrund beräknas nettoinkomsten vid försäljning av portion till enskild till 77 öre. Medelsbehovet för nästa budgetår skulle alltså uppgå till i runt tal 6 500 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagshöjning med 825 000 kronor.

Utskottet har icke haft något att erinra mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså, att medel anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

98:o) **Flygvapnet: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 116, s. 150—152) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 5 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 500 000 kronor. Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 2 200 000 kronor.

Departementschefen föreslår att — i avvaktan på närmare erfarenhet rörande den påverkan, som den av 1952 års riksdag beslutade anskaffningen av yllevoror till försvaret kan få på kostnaderna under förevarande anslag, ävensom i avbidan på den fortsatta prisutvecklingen m. m. — anslaget för nästa budgetår begränsas till 5 200 000 kronor. Departementschefen räknar därvid med att visst utrymme skall finnas för de mest angelägna av vissa engångsanskaffningar.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 5 200 000 kronor.

99:o) **Flygvapnet: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 117, s. 152—154) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 900 000 kronor. Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 900 000 kronor. En uppräknig av anslaget synes departementschefen nödvändig. Av sparsamhetsskäl måste emellertid enligt departementschefens mening anslaget begränsas avsevärt i förhållande till ämbetsverkets äskande. Departementschefen föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 000 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 100 000 kronor.

Utskottet har ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

100:o) **Flygvapnet: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 154 och 155), innebärande en med beaktande av minskat antal tjänstgöringsdagar och prisstegringar beräknad anslagshöjning av 35 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 585 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

101:o) **Flygvapnet: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 119, s. 155 och 156), innebärande att anslaget, för att täcka taxehöjningar och avgifter för begagnande av statens civila flygplatser samt för att tillgodose de viktigaste av vissa av flygförvaltningen nyanmälda behov, uppräknas med 600 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 4 100 000 kronor.

102:o) **Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120, s. 156 och 157), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

FLYGMATERIEL M. M.

103:o) **Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 121, s. 157—162) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953 angivits medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 475 000 000 kronor, dels ock till Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 204) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 277), hemställts, att riks-

dagen måtte begränsa det begärda bemyndigandet till 325 miljoner kronor samt sänka det begärda anslaget till 225 miljoner kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 277.

För innevarande budgetår har riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t i 1952 års statsverksproposition medgivit utläggande av beställningar intill ett belopp av 380 miljoner kronor och anvisat 320 miljoner kronor i betalningsmedel. För innevarande budgetår har vidare överförts 996 000 kronor från anslag under tolfte huvudtiteln. Nämda belopp är jämväl att betrakta som beställningsbemyndigande. Enligt hittills meddelade beslut kommer den 30 juni 1953 beställningsbemyndiganden till ett belopp av 461 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Flygförvaltningen har i sina medelsäskanden för budgetåret 1953/54 för förstärkning av fyra dagjaktflottiljer räknat med en engångskostnad av 167,4 miljoner kronor. Departementschefen förordar däremot att förstärkningen tills vidare icke skall komma till stånd. För att en snabbare omsättning av vissa nu befintliga krigsflygplan skall kunna uppnås bör emellertid enligt departementschefen materielplanens kostnadsram nu ökas med 84 miljoner kronor. Av flygförvaltningen begärd ytterligare ökning av kostnadsramen för att vinna snabbare omsättning av flygmaterielen kan departementschefen av ekonomiska skäl icke för närvarande tillstyrka.

Genom beslut vid 1948 och 1951 års riksdagar har medel anvisats för modernisering av luftbevakningens materiel. Flygförvaltningen har hemställt om en utökning av kostnadsramen med 15,2 miljoner kronor för fortsatt modernisering av denna materiel samt 7,5 miljoner kronor för omsättning av den härigenom nytillkomna materielen. Med hänsyn till betydelsen av en modernt utrustad luftbevakningsorganisation tillstyrker departementschefen förslagen.

Departementschefen biträder ävenledes ämbetsverkets förslag att uppräkna kostnadsramen med 4,5 miljoner kronor för anskaffning av reaktionsdrivna flygplan med dubbelkommando. Flygplanen skall användas för utbildning och omskolning av flygförare.

Av flygförvaltningen föreslagen anskaffning av transportflygplan synes däremot enligt departementschefen få anstå ett par år.

Flygförvaltningen har slutligen hemställt om en ökning av kostnadsramen med 289,5 miljoner kronor med anledning av de prisstegringar som inträffat under budgetåret 1951/52. Med hänsyn till att ämbetsverkets medelsäskanden i förevarande del för närvarande är föremål för remissbehandling är departementschefen icke beredd att nu fatta ställning till förslaget. Det förutsattes få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan ären-

det slutbehandlats, inom ramen för det av flygförvaltningen begärda be-
loppet besluta om storleken av det prisstegringstillägg som må befinnas
påkallat med hänsyn till under budgetåret 1951/52 inträffade prissteg-
ringar.

	Outnyttjade belopp under tidigare bud- getår m. m.	B u d g e t å r								Summa
		1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	
1952 års kostnads- ram (budget- åren 1952/59).										
Årskostnader enl. 1952 års stats- verksproposition	—	292·3	287·8	273·8	234·1	219·4	219·4	219·4	—	1 746·2
Ökning av kost- nadsramen enl. prop. 1952:60 ¹	0·5	1·0	—	—	—	—	—	—	—	1·5
Outnyttjat belopp för budgetåren 1948/51	23·3	—	—	—	—	—	—	—	—	23·3
	23·8	293·3	287·8	273·8	234·1	219·4	219·4	219·4	—	1 771·0
E ngångskostnader för förnyelse av jaktflygplan	—	—	10·0	25·0	35·0	14·0	—	—	—	84·0
Engångskostnader för modernise- ring av luftbe- vakningens ma- teriel	—	—	2·1	3·3	4·5	5·3	—	—	—	15·2
Årskostnader för förnyelse av nyss- nämnd materiel	—	—	—	—	1·5	1·5	1·5	1·5	1·5	7·5
Engångskostnader för anskaffning av reaktionsdriv- na flygplan med dubbelkomman- do	—	—	4·5	—	—	—	—	—	—	4·5
Minskning med första årskvoten i 1952 års kost- nadsram och ökning med en årskvot	—	-293·3	—	—	—	—	—	—	219·4	-73·9
Outnyttjade be- lopp för budget- året 1951/52 ² ..	7·3	—	—	—	—	—	—	—	—	7·3
1953 års kostnads- ram (budget- åren 1953/60)	31·1	—	304·4	302·1	275·1	240·2	220·9	220·9	220·9	1 815·6

¹ Anslag under tolfte huvudtiteln för bestridande av ökade lönekostnader.

² Årskvoten för 1951/52 264·4 miljoner kronor. Nettoutgiften för 1951/52 257·1 miljoner kronor. 264·4 - 257·1 = 7·3.

Vid bifall till de av departementschefen i det föregående angivna förslag kommer kostnadsramen för sjuårsperioden 1953/60 — bortsett från nyss angivna prisstegringar — att uppgå till 1 815,6 miljoner kronor enligt förestående sammanställning (beloppen i miljoner kronor).

Flygförvaltningen har för budgetåret 1953/54 äskat ett betalningsanslag av 370 miljoner kronor samt ett beställningsbemyndigande av 520 miljoner kronor. Med hänsyn till vad departementschefen i det föregående anfört räknar departementschefen för nästa budgetår med ett betalningsanslag av 350 miljoner kronor och ett beställningsbemyndigande av 475 miljoner kronor.

Departementschefen avser att föreslå att på tilläggsstat för innevarande budgetår lämnas ett beställningsbemyndigande av 3 miljoner kronor för inköp av ett flygplan för speciell utbildning samt att däremot svarande betalningsmedel anvisas.

Vid bifall till departementschefens förslag kommer den 30 juni 1954 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(461 + 475 + 3 - 350 - 3 =)$ 586 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Flygförvaltningen har i särskild promemoria den 4 november 1952 föreslagit vissa ändringar i det nu gällande programmet för anskaffning av flygplan, innebärande att anskaffningsprogrammets kostnadsram för budgetåren 1953/60 upptages till 3 200 miljoner kronor. Detta innebär i jämförelse med nu gällande kostnadsram en ökning med 1 430,5 miljoner kronor.

Utskottet. Såsom i propositionen framhållits har den moderna flygmaterielen befunnits bli betydligt dyrare i anskaffning än vad som tidigare kunnat förutses. Detta har medfört, att de för flygmaterielanskaffningen beräknade årskvoterna numera äro otillräckliga för att möjliggöra en omsättning av krigsflygplanen i den takt, som statsmakterna tidigare förutsett. Vid sådant förhållande synes en snabbare omsättning av flygmaterielen böra ges företräde framför en ytterligare utökning av flygvapenorganisationen. Utskottet vill erinra, att utskottet vid behandlingen år 1951 av frågan om det av 1948 års riksdag fattade principbeslutet om förstärkning av dagjaktflyget ansåg sig icke böra ingå på frågan, i vilken takt den fortsatta förstärkningen borde ske. Detta finge enligt utskottets mening bli beroende på våra ekonomiska och materiella resurser. Utskottet biträder departementschefens förslag, att materielplanens kostnadsram ökas i syfte att åstadkomma en snabbare omsättning av vissa nu befintliga krigsflygplan. Med hänsyn till de stora anspråk på budgeten, som i övrigt föreligga, anser utskottet sig nödgat föreslå, att ökningen av kostnadsramen för här ifrågakvarande ändamål för närvarande begränsas till 84 miljoner kronor.

Flygförvaltningens av departementschefen tillstyrkta förslag beträffande ytterligare utökning av kostnadsramen med sammanlagt 27,2 miljoner kronor för modernisering av luftbevakningen samt för anskaffning av flygplan för utbildning och omskolning av flygförare biträdas även av utskottet.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för ett belopp av 289,5 miljoner kronor besluta om storleken av det prisstegringstillägg, som må finnas påkallat med hänsyn till under budgetåret 1951/52 inträffade prisstegringar.

Utskottet vill för budgetåret 1953/54 föreslå ett beställningsbemyndigande av 475 miljoner kronor och ett betalningsanslag av 350 miljoner kronor. Härav följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna.

Åberopande det anförda och under erinran om att riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår under förevarande anslagsrubrik anvisat 2 775 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 204 och II: 277,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 januari 1953 angivits medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 475 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 000 kronor.

104:o) **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 122, s. 162—165) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Öhman m. fl.* (I: 205) och den andra inom andra kammaren av herr *Hagberg* i Stockholm *m. fl.* (II: 273), hemställts, att riksdagen måtte begränsa förevarande anslag till 75 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 273.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 75 000 000 kronor.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 27 840 000 kronor. Huvuddelen av anslagshöjningen hänför sig till förslag att öka flygtiden från nuvarande 170 000 timmar till 185 800 timmar, d. v. s. med 15 800 timmar. Av ökningen belöper 4 850 timmar på väntad personalökning inom nuvarande organisationsram, 1 500 timmar på ändrade flyg-

normer för fortsatt flygslagsutbildning samt 9 450 timmar på ökade möjligheter att flyga till följd av förbättrade tekniska anordningar m. m. Departementschefen godtager i huvudsak flygförvaltningens förslag om uppräkning av flygtiden för väntad personalökning och ändrade flygnormer. Departementschefen tillstyrker ävenledes ökning av flygtiden till följd av att förbättrade tekniska anordningar medger flygning i ökad omfattning. Departementschefen anser sig dock icke böra räkna med så stor ökning i detta hänseende, som flygförvaltningen föreslagit. Sammanlagt räknar departementschefen för budgetåret 1953/54 med en flygtid av omkring 182 000 timmar.

Mot flygförvaltningens anslagsberäkningar i övrigt har departementschefen i stort sett icke något att erinra. Kostnaderna för anskaffning av fototeknisk förbrukningsmateriel har ansetts böra bestridas från nu förevarande anslag. Medel har även ansetts böra beräknas under anslaget för anskaffning av viss materiel för väderlekstjänsten. Med beaktande av det anförda föreslår departementschefen för budgetåret 1953/54 ett anslag av 100 000 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 25 000 000 kronor. Departementschefen räknar med att utrymme skall finnas för anställning av personal för underhåll m. m. av luftbevakningens och jaktstridsledningens kommunikationer. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning reglera personalorganisationen för denna verksamhet.

Departementschefen biträder förslag av flygförvaltningen om ökning av lagerhållningen av flygmotorbränslen. För ökningen erforderligt kapital, omkring 7 750 000 kronor, föreslås få disponeras genom ianspråktagande dels av det överskott, 4 942 721 kronor, som den 30 juni 1952 förelåg på förrådstiteln för centrala drivmedelsförrådet, och dels av 2 800 000 kronor genom belastning av redovisningstiteln för tull och skatt. Återstoden av den beräknade tillgången å sistnämnda titel anses böra inlevereras till budgetutjämningsfonden.

Utskottet anser sig böra biträda den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen, innebärande bland annat en ökning av flygtiden med omkring 12 000 timmar, och tillstyrker alltså, att medel anvisas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Härav följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit har ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 205 och II: 273, till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kronor.

105:o) **Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 123, s. 166), innebärande en anslagshöjning av 2 050 000 kronor huvudsakligen för att täcka uppkommande merkostnader till följd av övergången från propellerdrivna flygplan till reaktionsdrivna flygplan, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kronor.

106:o) **Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 124, s. 167—169) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 200 000 kronor. Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 4 140 000 kronor.

I medelsäskandena för innevarande budgetår föreslog flygförvaltningen vissa engångsanskaffningar till en sammanlagd kostnad av 3 300 000 kronor. Enligt ämbetsverkets nu framlagda medelsäskanden betingar ifrågavarande anskaffningar emellertid en väsentligt högre kostnad än den nyss anförda. För att merkostnaderna för den mest angelägna materielanskaffningen skall kunna täckas förordar departementschefen att 1 000 000 kronor anvisas på tilläggsstat. Med hänsyn till de utredningar i materielhanteringsfrågor, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 januari 1952 pågår inom försvarsdepartementet, är departementschefen icke beredd att för närvarande fatta slutlig ställning till de förslag i övrigt som flygförvaltningen nu framlagt. Under alla omständigheter synes departementschefen emellertid ytterligare anskaffningar erfordras, varför departementschefen föreslår att anslaget uppföres med 2 000 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 800 000 kronor. Departementschefen förutsätter att Kungl. Maj:t sedermera får besluta om de ändamål som skall tillgodoses inom anslagsramen.

Utskottet har ansett sig böra godtaga den föreslagna anslagshöjningen av 800 000 kronor och vad departementschefen i samband därmed anför. Med hänsyn härtill och under erinran om att riksdagen under förevarande anslagsrubrik anvisat ett tilläggsanslag för innevarande budgetår av 1 000 000 kronor, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD.

107:o) **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 126, s. 169 och 170), innebärande en av ökade lönekostnader föranledd anslagshöjning av 25 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

Vissa för försvaret gemensamma ändamål.**SJÖKARTEVERKET.**

108:o) **Sjökarteverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 127, s. 171—175) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjökarteverket, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels till Sjökarteverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 085 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 912 000 kronor.

Riksdagens beslut i anledning av propositionerna 1952:107 och 1952:241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. medför ökade lönekostnader för vissa tjänstemän, som avlönas från förevarande anslag. Medel härför beräknas under vederbörliga anslagsposter.

Departementschefen föreslår, att arvodet till det juridiskt-administrativa biträdet uppräknas med 600 kronor till 3 600 kronor. Vidare föreslås att arvoden till kontrollstationsföreståndarna i Sundsvall och Kalmar uppräknas med 1 000 kronor respektive 200 kronor till 6 000 kronor respektive 1 200 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås dels att en för sjökarteverkets expedition avsedd tjänst för kanslibitråde i Ca 11 omvandlas till tjänst för kontorist i Ca 13, dels ock att ingenjör, som anställs såsom teknisk ledare för deccakedjan, under tjänstgöring placeras i Cg 23 i stället för Cg 22.

Anslagsposten Särskilda löneförmåner är för innevarande budgetår upptagen till 81 000 kronor. Med hänsyn till storleken av numera utgående sjötillägg föreslår departementschefen att posten uppräknas med 24 000 kronor till 105 000 kronor.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadshöjningar.

Utskottet anser sig böra godtaga de föreslagna arvodeshöjningarna och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen. Med hänsyn härtill och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) på personalförteckning för sjökarteverket uppföra en tjänst för kontorist i lönegrad Ca 13 och ur förteckningen utesluta en tjänst för kanslibiträde i lönegrad Ca 11;

b) fastställa följande avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	408 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	12 360
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	230 000
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	105 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	329 640
	<hr/>
	Summa kronor 1 085 000

c) till *Sjökarteverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 085 000 kronor.

109:o) **Sjökarteverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 128, s. 175 och 176), innebärande en anslagshöjning av 34 000 kronor, som föranletts av dels riksdagens beslut i anledning av propositionen 1952:241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., dels nytryckning av vissa sjökort, dels ock automatiska kostnadsökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 440 000 kronor.

110:o) **Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 129, s. 176 och 177), innebärande en anslagshöjning av 100 000 kronor, som föranletts av prisstegringar samt ökade löne- och traktamentskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket*: *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

111:o) **Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 130, s. 177), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

112:o) **Sjökarteverket: Ombyggnad av sjömättingsfartyg.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 131, s. 177 och 178) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 285 000 kronor.

Förslaget innebär ombyggnad av sjömättingsfartyget »Ejdern», som anses vara behäftat med allvarliga brister, och avser främst utbyte av befintlig ångmaskinanläggning mot ett motormaskineri.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet anförts synes den föreslagna ombyggnaden behövlig. Den för ändamålet äskade medelsanvisningen tillstyrkes.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sjökarteverket: Ombyggnad av sjömättingsfartyg* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 285 000 kronor.

113:o) **Sjökarteverket: Tillfälligt jordmagnetiskt observatorium.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sandler* (I: 27) och den andra inom andra kammaren av herr *Lindberg* (II: 35), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för anordnandet av ett tillfälligt jordmagnetiskt observatorium i samband med solförmörkelsen den 30 juni 1954 till sjökarteverket anvisa ett anslag av 17 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 27.

Utskottet. Det synes utskottet värdefullt, att åt vetenskapsmännen beredes möjlighet att för sina studier begagna det unika tillfälle, som den totala solförmörkelsen den 30 juni 1954 erbjuder. En betydelsefull uppgift härvidlag anses vara att undersöka solförmörkelsens inverkan på jordmagnetismen. För detta ändamål erfordras ett tillfälligt jordmagnetiskt observatorium. De sammanlagda kostnaderna härför ha uppskattats till i runt tal 17 000 kronor, varav 12 000 kronor avses för instrument, vilka efter observatoriets nedmontering kunna användas för sjökartever-

kets egna arbeten ävensom för de arbeten, som förutsättas skola utföras av Sverige vid det internationella »3:e geofysiska året» (polaråret) 1957—1958.

Med hänsyn till det anförda och då staten icke bör undandraga sig att lämna ekonomiskt stöd i detta fall vill utskottet föreslå, att riksdagen i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet anvisar ett anslag av 17 000 kronor för ändamålet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 27 och II: 35, till *Sjökarteverket: Tillfälligt jordmagnetiskt observatorium* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 17 000 kronor.

KRIGSARKIVET.

114:o) **Krigsarkivet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 132, s. 178—180) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för krigsarkivet, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Krigsarkivet: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 246 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 188 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att den såsom sektionsföreståndare vid krigsarkivet tjänstgörande arkivofficeren vid avgång ersättes med en civil befattningshavare. Befattningen föreslås skola upptagas såsom extra ordinarie. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås, att tjänsten placeras i 31 lönegraden.

Riksdagens vid 1952 års höstsession fattade beslut i anledning av propositionen 1952:241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. och propositionen 1952:245 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. medför ökade kostnader under förevarande anslag utöver vad i äskandena förutsatts. Medel härför beräknas under vederbörande anslagsposter.

Förslaget i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, får utskottet, som icke haft något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen, hemställa,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för krigsarkivet uppföra ytterligare en tjänst för förste arkivarie i lönegrad Ce 31;

b) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	56 200
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	33 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	90 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	95 800
	Summa kronor 275 900

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	29 900
	Nettoutgift kronor 246 000

c) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 246 000 kronor.

115:o) **Krigsarkivet: Omkostnader. Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 133 och 134, s. 180), innebärande anslagshöjningar beträffande förstnämnda anslag med 3 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag med 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Krigsarkivet*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 32 000 kronor;

b) till *Krigsarkivet*: *Samlingars konservering m. m.* ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

ARMÉMUSEUM.

116:o) **Armémuseum: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 135, s. 181—183) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för armémuseum, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Armémuseum: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 147 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 114 000 kronor.

Riksdagens vid 1952 års höstsession fattade beslut i anledning av propositionen 1952: 241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.

och propositionen 1952: 245 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. har, bland annat, medfört att styresmannabefattningen uppflyttats till lönegraden Ca 37 och att kontoristtjänsten i Ce 13 utbyts mot en kansliskrivartjänst i Ce 15. Medel för bestridande av de härav och av 1952 års lönerevision såvitt avser armémuseum i övrigt föranledda ökade lönekostnaderna bör beräknas under vederbörande anslagsposter.

Departementschefen förordar, att kansliskrivartjänsten uppföres såsom ordinarie. Därvid föreslås en tjänst för kontorsbiträde i Ca 8, som innehas av ifrågavarande befattningshavare, skola indragas. Departementschefen föreslår vidare att för nuvarande extra assistenten vid museet inrättas en arvodesbefattning, löneklassen 1: 30, för pensionerad officer (militärassistent). Vid uppkommande vakans i arvodesbefattningen anses frågan om löneförmånerna och anställningsformen för assistenten böra omprövas. Departementschefen beräknar under förevarande anslag medel för arvoden åt två extra visningsvakter, vilka hittills avlönats av medel från anslaget till extra utgifter.

Förslaget i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet godtager den föreslagna ändringen i personalförteckningen för armémuseum ävensom de verkställda anslagsberäkningarna och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för armémuseum uppföra en tjänst för kansliskrivare i Ca 15 i utbyte mot en tjänst för kontorsbiträde i Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	75 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	13 850
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	21 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 650
	<hr/>
	Summa kronor 160 100

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	13 100
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 147 000

c) till *Armémuseum*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 147 000 kronor.

117:o) **Armémuseum: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 136, s. 184 och 185), innebärande en anslagshöjning av 12 000 kronor, som föranletts av dels belastningen å anslaget, dels de allmänna kostnadsstegringarna, dels ock överföring av kostnader från annat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

118:o) **Armémuseum: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 137, s. 185), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

FÖRSVARETS SOCIALBYRÅ.

119:o) **Försvarets socialbyrå: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139, s. 186—188), innebärande en anslagshöjning av 44 000 kronor, som föranletts, förutom av uppräknig av årsarvodet till ordföranden i socialbyråns styrelse från 750 kronor till 900 kronor, av automatiska kostnadshöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets socialbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	24 300
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 150
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 350
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	132 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	81 680
	<hr/>
Summa kronor	254 480

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 480
	<hr/>
Nettoutgift kronor	246 000

b) till *Försvarets socialbyrå: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 246 000 kronor.

120:o) **Försvarets socialbyrå: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140, s. 188 och 189), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, som föranletts av höjda priser m. m. samt ändrad man-skapsorganisation vid armén, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets socialbyrå: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

121:o) **Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 141, s. 189 och 190), som innebär en anslagshöjning av 110 000 kronor, beroende på ökad omfattning av civilanställningsverksamheten samt införande av tjänstepremier för avgående fältflygare, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

FÖRSVARETS LÄROVERK.

122:o) **Försvarets läroverk: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143, s. 191—193) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Försvarets läroverk: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 760 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 685 000 kronor.

Riksdagens vid 1952 års höstsession fattade beslut i anledning av propositionen 1952: 241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. och propositionen 1952: 245 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. medför kostnadsökningar under förevarande anslag. Medel härför beräknas under vederbörliga anslagsposter.

Departementschefen utgår vid anslagsberäkningarna från att antalet extra ordinarie adjunkter skall kunna nedbringas till fem ävensom att timlärare icke skall erfordras för andra ändamål än kompletteringskurser samt inträdes- och flyttningsprövningar. Med hänsyn till att flertalet av de lärare, som torde komma att anlitas som timlärare, numera i anslutning till lönerevisionen åtnjuter lön efter högre löneklass än tidigare och följaktligen jämlikt 5 § timlärarkungörelsen även äro berättigade till högre timarvode räknar departementschefen för nästa budgetår med ett timarvode av i medeltal 23 kronor 65 öre och en totalkostnad för ifrågavarande arvoden av i runt tal 18 600 kronor. Kostnadsminskningen för timarvoden reduceras sålunda till i runt tal 400 kronor.

Utskottet. Den verkställda anslagsberäkningen har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	401 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	100 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	253 200
	Summa kronor 760 000

b) till *Försvarets läroverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 760 000 kronor.

123:o) **Försvarets läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 144, s. 194), som innebär en av höjda expensutgifter, såsom för städning och renhållning, telefon m. m., föranledd anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets läroverk*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

FÖRSVARETS BREVSKOLA.

124:o) **Försvarets brevskola: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145, s. 194 och 195), innebärande en anslagshöjning av 29 000 kronor, som föranletts dels av riksdagens vid 1952 års höstsession fattade beslut i anledning av propositionen 1952:241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., dels av årets riksdagsbeslut i anledning av Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i statsverkspropositionen, dels ock av automatiska kostnadsökningar i övrigt, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarets brevskola uppföra en tjänst såsom chef för skolan i lönegrad Ma 30 i utbyte mot en motsvarande tjänst i lönegrad Ma 30 eller Md 27;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	28 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 560
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	55 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 740
	Summa kronor 129 000

c) till *Försvarets brevskola: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 129 000 kronor.

125:o) **Försvarets brevskola: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 146, s. 196), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

SJUKVÅRDSMATERIEL M. M.

126:o) **Sjukvårdsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147, s. 196), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

127:o) **Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, s. 197 och 198), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD.

128:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 149, s. 198—202) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för försvarets sjukvårdsförråd, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 364 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 265 000 kronor.

Militärapotekets filialapotek i Karlskrona och Boden, tillika läkemedelscentraler och för Bodens del även sjukhusapotek, förestås för närvarande av apotekare, som är deltidsanställda mot visst arvode. Departementschefen tillstyrker att för föreståndaren i Karlskrona inrättas en tjänst för apotekare i Cg 27. Departementschefen anser frågan huruvida föreståndaren skall anställas på heltid böra få avgöras av Kungl. Maj:t efter särskild prövning. Däremot kan departementschefen icke biträda förslaget att en motsvarande tjänst inrättas för föreståndaren vid läkemedelscentralen i Boden. Arvodet till denne föreståndare föreslås dock skola uppräknas med 1 200 kronor till 5 160 kronor. Arvodena till föreståndarna vid de övriga läkemedelscentralerna föreslås ävenledes skola uppräknas, ettvarvt av arvodena till föreståndarna i Linköping, Skövde, Sollefteå, Hässleholm och Göteborg med 1 020 kronor till 4 320 kronor samt arvodet till föreståndaren i Visby med 840 kronor till 3 480 kronor.

Med stöd av riksdagens vid 1952 års höstsession fattade beslut i anledning av propositionen 1952: 241 har 14 förrådsmän i Ce 11 uppflyttats till förrådsförmän i Ce 13.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att en tjänst för förrådsman i Ca 13 omvandlas till tjänst för förrådsmästare i Ca 17.

Kungl. Maj:t har i samband med fastställande av stat för anslaget för innevarande budgetår medgivit att anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, må överskridas med högst 5 880 kronor för beredande av höjda arvoden åt föreståndarna vid respektive läkemedelscentraler och läkemedelsförråd. Detta belopp anses nu böra inräknas i anslagsposten.

I anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal har för innevarande budgetår inräknats medel för avlöning under sex månader till två extra ordinarie befattningshavare, vilka avsågs skola anställas från och med den 1 januari 1953. För nästa budgetår uppkommer för dessa befattningshavare en ytterligare lönekostnad av omkring 4 800 kronor, vilket föranleder en motsvarande uppräkning av anslagsposten.

Vid anslagsberäkningen beaktas vidare de löne- och arvodeshöjningar, som föranletts av riksdagens beslut i anledning av propositionen 1952: 107 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m.

Utskottet har icke funnit något vara att invända mot de för vissa befattningshavare föreslagna höjda löneställningarna. Även anslagsberäkningen godtages. Med hänsyn härtill och under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarets sjukvårdsförråd uppföra en tjänst för förrådsmästare i Ca 17 i utbyte mot en tjänst för förrådsförman i Ca 13;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	27 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	44 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	175 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	121 000
	<hr/>
	Summa kronor 399 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	35 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 364 000

c) till *Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 364 000 kronor.

129:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150, s. 202), innebärande en av belastningen på anslaget föranledd anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

GARNISONSSJUKHUSEN.

130:o) **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 151, s. 202—208) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för garnisonssjukhusen, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 140 000 kronor, varvid såsom inkomster räknats med 4 341 000 kronor.

Departementschefen föreslår att en ny tjänst för underläkare i Cg 25 tillkommer för medicinska avdelningen vid garnisonssjukhuset i Boden. Det har syntts få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera fatta det beslut om inrättande av extra tjänster, vartill en av sjukvårdsstyrelsen den 10 december 1952 gjord framställning kan föranleda.

Jämlikt bestämmelserna om reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal föreslås skola tillkomma en för garnisonssjukhuset i Boden avsedd kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Det har syntts liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva behovet av extra och lägre extra ordinarie personal vid garnisons-sjukhusen.

Departementschefen utgår från att nu befintlig personal vid garnisons-sjukhuset i Sollefteå erfordras jämväl under nästa budgetår.

Vid anslagsberäkningarna beaktas riksdagens beslut i anledning av propositionerna 1952: 241 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., 1952: 245 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. och propositionen 1952: 107 samt att de arvoden och särskilda ersättningar, som utgår till läkare och förvaltningspersonal jämlikt avtal med landsting, undergått höjning under år 1952.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skall de vårdavgifter, som inflyter såsom ersättning för vård av civila patienter vid garnisonssjukhusen, redovisas såsom inkomster under garnisonssjukhusens avlönings- och omkostnadsanslag. I dylika inkomster beräknas för budgetåret 1953/54 7 000 000 kronor, varav 4 725 000 kronor anses böra redovisas under avlöningsanslaget.

Utskottet tillstyrker den föreslagna ändringen i personalförteckningen och har icke något att erinra mot den verkställda beräkningen av avlöningsstaten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

- a) på personalförteckningen för garnisonssjukhusen uppföra ytterligare en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;
- b) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	400 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	72 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	270 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 830 000
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	130 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 718 000
	<hr/>
	Summa kronor 5 420 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	70 000
Ersättning från pensionsstyrelsen för lön åt läkare vid reumatikeravdelningen vid garnisonssjukhuset i Boden, <i>förslagsvis</i>	25 000
Vårdavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 725 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 600 000

c) till *Garnisonssjukhusen*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

131:o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 152, s. 208), innebärande en av anslagsbelastningen föranledd anslagshöjning av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

132:o) **Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 153, s. 208—210), innebärande, förutom automatiska kostnadsförändringar och andra förändringar, som föranletts av 1952 års löne- och arvodesreglering, att arvodet till ögonläkaren uppräknas till 6 180 kronor och arvodet till predikanten till 660 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	28 500
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 700

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 340
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	266 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 960
	<hr/>
	Summa kronor 348 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 500
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 340 000

b) till *Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

MILITÄRAPOTEKET.

133:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 154, s. 211—213) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Militärapoteket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 403 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 310 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att medel under icke-ordinarieposten beräknas för uppflyttning av ett kemiskt biträde i Cg 4 till laboratoriebiträde i Cg 8 samt av fem biträden i Cg 4 till biträden i Cg 6.

Vidare förordas inrättande av en ny tjänst för apoteksbiträde i Cg 8.

I övrigt räknar departementschefen för nästa budgetår med viss uppräkning av anslaget till följd av 1952 års lönerevision och automatiska kostnadsstegringar.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition får utskottet, som icke haft något att invända mot den verkställda kostnadsberäkningen, hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, *förslagsvis* 19 500

2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	335 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	187 800
	<u>Summa kronor 551 500</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 500
Överskott på förrådstitel, <i>förslagsvis</i>	140 000
	<u>Nettoutgift kronor 403 000</u>

b) till *Militärapoteket: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 403 000 kronor.

134:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 155, s. 213), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärapoteket: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 57 000 kronor.

FÖRSVARETS TANDVÅRD.

135:o) **Försvarets tandvård: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, s. 214 och 215), innebärande en anslagshöjning av 180 000 kronor, som avser rörligt tillägg, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	960 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	490 000
	<u>Summa kronor 1 450 000</u>

b) till *Försvarets tandvård: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

136:o) **Försvarets tandvård: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 157, s. 215), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN.

137:o) **Centrala värnpliktsbyrå: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 158, s. 215—217), innebärande en anslagshöjning av 145 000 kronor, som föranletts av, förutom automatiska kostnadsförändringar, att kostnaden för avlöning till en vid värnpliktsbyrån anställd militärpsykolog med placering i Cg 27 och tjänstebenämning psykoassistent skall överflyttas till förevarande anslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.*Utgifter:*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	141 500
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	86 500
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	35 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	256 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	250 000
	<hr/>
	Summa kronor 769 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	79 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 690 000

b) till *Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 690 000 kronor.

138:o) **Centrala värnpliktsbyrå: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 159, s. 217 och 218), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

139:o) **Centrala värnpliktsbyrå: Adresseringsmaskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 160, s. 218 och 219), innebärande en anslagshöjning av 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

INSKRIVNINGSVÄSENDET.

140:o) **Inskrivningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 161, s. 219), innebärande en av belastningen å anslaget samt ökade rese- och traktamentskostnader föranledd anslagshöjning av 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

141:o) **Inskrivningsrådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162, s. 219 och 220), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivningsrådet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

VISSA ÖVRIGA GEMENSAMMA ÄNDAMÅL.

142:o) **Vissa specialundersökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163, s. 220), innebärande en främst av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

143:o) **Personalvårdsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 164, s. 220—223) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 175 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben hemställer, att anslaget höjes med 94 000 kronor.

Under arméns anslag till familjebidrag har departementschefen biträtt förslag att kostnaderna för lån och bidrag till värnpliktiga i brådskande fall i fortsättningen skall belasta nu förevarande anslag. För ändamålet beräknas under anslaget ett belopp av 10 000 kronor. Vad angår anslaget i övrigt anser departementschefen det vara angeläget att detsamma förstärkes för att personalvårdsverksamheten skall kunna bedrivas i ökad omfattning. Det ekonomiska läget nödvändiggör emellertid enligt departementschefen att stor återhållsamhet måste iakttagas beträffande statens utgifter. Departementschefen anser sig därför icke kunna förorda att för samtliga ändamål under anslaget för nästa budgetår anvisas högre belopp än 210 000 kronor.

Utskottet finner sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär en anslagshöjning av 35 000 kronor, och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

144:o) **Försvarsupplysning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 165, s. 223 och 224), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 180 000 kronor.

145:o) **Fritidsundervisning. Försvarsfilm.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 166 och 167, s. 224 och 225), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Fritidsundervisning* ett reservationsanslag av 200 000 kronor;

b) till *Försvarsfilm* ett reservationsanslag av 520 000 kronor.

146:o) **Publikations- och blankettryck.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 168, s. 226), innebärande dels en anslagshöjning av 300 000 kronor, dels ock att kostnaderna för tryckningen m. m. av »Svenska försvarsväsendets rulla» skola bestridas från förevarande anslag, att rullan kostnadsfritt ställes till respektive försvarsmyndigheters förfogande samt att inkomster, som inflyta vid försäljning av densamma, tillföras anslaget såsom särskilda uppbördsmedel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

147:o) **Lottaorganisationen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 169, s. 226 och 227) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 109 av herr *Osvald* och II: 264 av herrar *von Friesen* och *Swedberg* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag måtte höjas med hälften av vad försvarets civilförvaltning föreslagit eller med 125 000 kronor till 725 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges Lottakårer har uppgivit medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 1 190 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget höjes med 250 000 kronor.

Departementschefen anser sig i nuvarande ekonomiska läge icke kunna förorda någon höjning av anslaget.

Utskottet. Av skäl, som utskottet anfört under punkt 51 i det föregående, finner utskottet sig icke böra förorda höjning av nu ifrågakvarande anslag. Det motionsvis gjorda yrkandet avstyrkes alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:109 och II:264, såvitt nu är i fråga, till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

148:o) **Vissa signalförbindelser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 170, s. 227 och 228) att dels till Vissa signalförbindelser m. m. för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar på materiel får utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor, varutöver Kungl. Maj:t medgivits utlagga beställningar på materiel inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 11 600 000 kronor, ävensom begärt fastställande av en åttaårsplan för detta materielområde samt vissa bemyndiganden utöver det äskade anslaget.

Vidare har krigsmaterielverket hemställt, att för anordnande av vissa signalförbindelser för nästa budgetår anvisas 245 000 kronor.

Departementschefen finner det vara av vikt att ytterligare medel ställes till förfogande för de ändamål, för vilka myndigheterna äskat medel enligt vad i statsrådsprotokollet närmare angivits. För tillgodoseende av de mest angelägna av dessa ändamål samt för likvidering av beställningar, som utlagts med stöd av det för innevarande budgetår medgivna beställningsbemyndigandet, föreslår departementschefen att för nästa budgetår anvisas ett anslag av 5 000 000 kronor. Därjämte förordar departementschefen att liksom för innevarande budgetår av riksdagen utverkas bemyndigande att därutöver utlagga beställningar till ett belopp av 1 500 000 kronor.

Utskottet finner här ifrågavarande objekt vara av hög angelägenhetsgrad. Det hade därför varit önskvärt, om myndigheternas framställningar hade kunnat tillgodoses i något större omfattning än vad som Kungl. Maj:ts förslag innebär. Utskottet anser sig dock i rådande ekonomiska läge icke böra frångå detta förslag. Det begärda beställningsbemyndigandet, som till storleken överensstämmer med det för innevarande budgetår lämnade, tillstyrkes jämväl.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar på materiel få utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

149:o) **Anskaffning av taggtråd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 171, s. 228 och 229) får utskottet — under erinran om att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 9 000 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Anskaffning av taggtråd* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

150:o) **Borttagande av pansarhinder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 172, s. 229), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Borttagande av pansarhinder m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

151:o) **Järnvägskrigsbromateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 173, s. 229 och 230) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

I särskild skrivelse den 28 september 1951 hemställde järnvägsstyrelsen, efter samråd med försvarsstaben, att för budgetåret 1952/53 måtte anvisas visst belopp för anskaffning av reservbromateriel. Av det äskade beloppet hänfördes 3 700 000 kronor till högsta angelägenhetsgrad.

Vid anmälan av propositionen nr 2 till 1952 års riksdag angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52, i vad propositionen avsåg försvarsdepartementets verksamhetsområde, förordade departementschefen, att den av järnvägsstyrelsen föreslagna anskaffningen av reservbromateriel genomfördes i den mån den hänförts till högsta an-

gelägenhetsgrad. Med hänsyn till anskaffningens angelägenhet föreslog departementschefen vidare att anskaffningen beaktades vid fastställandet av bemyndiganderamen för tygmateriel m. m. för budgetåret 1951/52 ävensom att 3 700 000 kronor anvisades såsom betalningsmedel för anskaffningen. Vad sålunda föreslagits godkändes sedermera av riksdagen.

I sina medelsäskanden för nästkommande budgetår framhåller arméförvaltningen, att den påbörjade anskaffningen av järnvägskrigsbromateriel är en angelägenhet av största betydelse för det totala försvaret, enär trafikdugliga järnvägsförbindelser erfordras ej blott för de tre försvarsgrenarnas militära operationer och underhåll utan även och i än högre grad för folkförsörjningens funktioner, industriens transportbehov m. m. Med beaktande härav och då kostnaden för den materiel, som ytterligare behöver anskaffas, uppgår till 15 200 000 kronor, hemställer arméförvaltningen, att nämnda belopp måtte anvisas för ändamålet.

För egen del finner departementschefen angeläget, att den påbörjade anskaffningen av reservbromateriel fullföljes. Anskaffningen föreslås emellertid skola ske i långsammare takt än arméförvaltningen föreslagit. För nästa budgetår kan departementschefen icke förorda större medelsanvisning för ändamålet än 2 000 000 kronor. Medlen har synts böra anvisas såsom reservationsanslag under anslagsbeteckningen Järnvägskrigsbromateriel.

Utskottet finner det vara av vikt, att ifrågavarande anskaffning fullföljes och har icke något att erinra mot att anslaget härför bestämes i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Järnvägskrigsbromateriel* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Diverse.

152:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 174 och 175, s. 231) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 50 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 457 000 kronor.

153:o) **Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 177, s. 232), innebärande en anslagsminskning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

154:o) **Ersättning för automobilskatt. Ersättning för rustning och rotering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 178 och 179, s. 232), innebärande beträffande förstnämnda anslag en av ökat fordonsbestånd föranledd höjning av 1 500 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Ersättning för automobilskatt* ett förslagsanslag av 3 100 000 kronor;

b) till *Ersättning för rustning och rotering* ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

155:o) **Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 180, s. 233), innebärande en anslagsminskning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

156:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 181, s. 233), innebärande en anslagshöjning av 50 000 kronor, som föranletts med hänsyn främst till de år 1952 genomförda höjningarna av lönerna och av dagarvodena enligt kommittékungörelsen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

157:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 182, s. 233 och 234), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

158:o) **Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 183, s. 234), innebärande en av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

159:o) **Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom. Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 184 och 185, s. 234 och 235), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom* ett förslagsanslag av 25 000 kronor;

b) till *Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig*, ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

160:o) **Omskolning av i militärtjänst skadade.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 187, s. 235 och 236) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 150 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen räknar med en höjning av utbildningsbidragen med 50 kronor eller till högst 350 kronor för månad, därest utbildningsorten tillhör lägsta dyrortsgrupp, och med högst 400 kronor för månad om utbildningsorten tillhör högsta dyrortsgrupp.

Departementschefen förordar i likhet med arbetsmarknadsstyrelsen en höjning av nämnda bidrag. Med hänsyn härtill och då ökningen av antalet tjänstgöringsdagar kan beräknas medföra stegrat antal omskolningsfall föreslår departementschefen en uppräknig av anslaget med 30 000 kronor.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka den föreslagna anslagshöjningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

161:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 188, s. 236), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

162:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 189, s. 236), innebärande en anslagsminskning av 60 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

163:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

- punkten 4:* Försvarets civilförvaltning: Avlöningar,
- punkten 5:* Försvarets civilförvaltning: Omkostnader,
- punkten 8:* Krigsmaterielverket: Avlöningar,
- punkten 9:* Krigsmaterielverket: Omkostnader,
- punkten 10:* Krigsmaterielverket: Förrådsorganisationen m. m.,
- punkten 13:* Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 14:* Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader,
- punkten 18:* Arméförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 19:* Arméförvaltningen: Omkostnader,
- punkten 20:* Marinförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 21:* Marinförvaltningen: Omkostnader,
- punkten 22:* Flygförvaltningen: Avlöningar,
- punkten 23:* Flygförvaltningen: Omkostnader,
- punkten 29:* Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,
- punkten 52:* Armén: Remontering,
- punkten 59:* Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond,
- punkten 70:* Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,
- punkten 97:* Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Mari-
nens delfond,
- punkten 102:* Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,
- punkten 125:* Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond:
Flygvapnets delfond,
- punkten 138:* Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar, Försvarets
forskningsanstalt: Omkostnader, Försvarets forskningsanstalt: Viss forsk-
ningsverksamhet, Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av
viss utrustning,

punkten 142: Försvarshögskolan: Avlöningar, Försvarshögskolan: Omkostnader,

punkten 176: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond samt

punkten 186: Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring;

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 17 mars 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näsgård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Pålsson, Sundelin, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Edvin Thun, Lundgren och Eric Holmqvist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Bergström, Ståhl, Rubbestad, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Eriksson i Sandby, Johansson i Mysinge, Åkerström, Wedén, Thapper, Hjalmarson och Karlsson i Olofström.

Reservationer.

1) vid *punkten 2* (Motioner om utredning av försvarsorganisation och försvarsutgifter) av herrar *Edvin Thun* och *Åkerström*.

2) vid *punkten 43* (Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.).

a) av herrar *Karl Andersson*, *Leander*, *Eriksson* i Sandby, *Åkerström* och *Karlsson* i Olofström, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionen II: 137 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet har i princip icke något att erinra mot att långtidsplaner fastställas för de materielområden inom försvaret, där dylika för närvarande saknas. Sådana planer äro enligt utskottets mening av värde ur olika synpunkter.

Utskottet vill emellertid framhålla, att försvarsutgifterna nu nått en sådan höjd — desamma ha i statsverkspropositionen upptagits till icke

mindre än 2 150 miljoner kronor — att det enligt utskottets mening är ägnat att inge allvarliga betänkligheter. Med hänsyn härtill och till statens även i övrigt starkt stegrade utgifter är det nödvändigt, om icke allvarliga påfrestningar skola vållas samhällslivet i övrigt, att åtgärder vidtagas för åstadkommande av en nedskärning av anslagen för militära ändamål, även om detta skulle leda till en begränsning av försvarsorganisationen och en försvagning av krigsberedskapen.

Under förevarande punkt har Kungl. Maj:t framlagt förslag om en långtidsplan för anskaffning av tygmateriel m. m. för armén. Enligt det samma kommer totalkostnaden för en tioårsperiod att uppgå till 3 100 miljoner kronor, vilket innebär en årskostnad i medeltal av 310 miljoner kronor. Med hänsyn till vad utskottet i det föregående anfört kan utskottet icke godtaga detta förslag oförändrat utan vill i överensstämmelse med yrkandet i motionen II: 137 föreslå, att den begärda materielanskaffningsplanen utsträcker åtminstone till en tidsperiod av 13 år. Utskottet förmenar, att härigenom även vinnes en smidigare anpassning till den tekniska utvecklingens krav än vad fallet skulle bli genom Kungl. Maj:ts förslag. Till följd härav bör i enlighet med förenämnda motion beställningsbemyndigandet minskas till 600 miljoner kronor och behovet av anslagsmedel för nästa budgetår begränsas till 239 miljoner kronor.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 202 och II: 274.

Under erinran om att riksdagen under förevarande anslagsrubrik beslutat öka det för budgetåret 1952/53 lämnade beställningsbemyndigandet med 147 miljoner kronor ävensom anvisat 83 miljoner kronor å tilläggsstat för innevarande budgetår hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag med bifall till motionen II: 137 samt med avslag å motionerna I: 202 och II: 274,

a) godkänna de av utskottet angivna grunderna för plan för anskaffning av tygmateriel m. m. för budgetåren 1953/54—1965/66;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar enligt nämnda plan inom en kostnadsram av 600 000 000 kronor;

c) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 239 000 000 kronor.»

b) av herrar *Gustaf Karlsson* och *Hesselbom*.